

GAZETA **Z** GRODZISKA *i okolic*

03-04/ (259)

2025

ISSN 1234-5296

GAZETA
BEZPŁATNA

*Wesołych
Świąt!*

Dodatek do gazety - opaska odblaskowa

AKTUALNOŚCI

Życzenia świąteczne	3-4	Nowa odsłona programu „Czyste Powietrze”	14-15
Święta Wielkiej Nocy - kiedyś i dziś	5-6	Bezpieczeństwo publiczne - wybrane zagadnienia	16-17
Mija 1000 lat od koronacji pierwszego króla Polski	7	Chrońmy nasze dzieci, gdy są poza domem -	18
Przed nami majowe święta, o których należy pamiętać	7	Kącik zielarski -	19
Inwestycje w skrócie	8-10	Kilka słów o zdrowiu	20-21
Z życia PGK	10	Prace porządkowe na terenie gminy	22
Z życia Rady Gminy	11	Opieka nad zwierzętami bezdomnymi w naszej gminie	22
Rolniku - nie wypalaj traw!	11	Kobiety świętują swój dzień	23
Od 2026 roku nastąpią zmiany w wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy	12	Nasza gmina przystąpiła do rywalizacji o Rowerową Stolicę Polski	23
Podsumowanie akcyzy	13	Dzień kobiet z siatkówką	23
Wypełnianie wniosków obszarowych - ważna informacja dla rolników	13		

WYCHOWANIE I EDUKACJA

Erasmus+ - krótkoterminowa mobilność edukacyjna uczniów na Słowację	24
Macedonia Północna, Bitola - wizyta uczniów z ZS w Grodzisku Dolnym	24
Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza ze Zmysłówki z wizytą w JRG w Nowej Sarzynie	25
II Międzyszkolny Turniej Szachowy	25
Stypendia Wójta przyznane	25

GRODZISKIE HISTORIE

Z kart historii - Wspomnienia Sybiraka	26-27
--	--------------

OGŁOSZENIA

28-30

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym zaprasza do udziału w grupie wsparcia dla mieszkańców Gminy Grodzisko Dolne

Najbliższe spotkanie odbędzie się **12 maja o godz. 17:00** w Sali Narad Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym pokój nr 24. Grupa będzie prowadzona przez wykwalifikowanego psychologa, który pomoże w rozwijaniu kompetencji społecznych oraz w pokonywaniu codziennych wyzwań.

Wiele osób zmagają się na co dzień z różnymi problemami, z którymi bardzo trudno poradzić sobie samodzielnie.

W takich przypadkach doskonałym rozwiązaniem może być skorzystanie z pomocy np. grupy wsparcia.

Nasza grupa ma na celu m.in. wzajemną pomoc emocjonalną, dzielenie się doświadczeniami, zrozumienie, w jaki sposób radzić sobie z problemami czy poznanie ludzi, którzy mogą służyć jako wsparcie. Na spotkania zapraszamy wszystkie osoby borykające się z różnymi problemami dnia codziennego, przeżywające traumę po stracie bliskiej osoby czy przeżywające kryzys emocjonalny.

Zapewniamy anonimowość i przyjazną atmosferę, w której każdy będzie miał szansę na wyrażenie swoich myśli i emocji. Jeżeli masz jakiś problem, z którym sobie nie radzisz - przyjdź - opowiedz - pomożemy!

W razie pytań zapraszamy do kontaktu pod nr: **17 242 91 34**

GOPS

Szanowni Mieszkańcy Gminy Grodzisko Dolne

*Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych
pragniemy złożyć serdeczne życzenia
pełne radości, nadziei i wszelkiej pomyślności.*

*Niech Zmartwychwstały Chrystus
utwierdza naszą wiarę w zwycięstwo
dobra nad złem i życia nad śmiercią.*

*Życzymy, aby w Państwa domach
nigdy nie zabrakło tego, co najważniejsze
– zdrowia, miłości i pokoju.*

Wójt Gminy Grodzisko Dolne Przewodniczący Rady Gminy
Jacek Chmura Jerzy Gdański

Figura Chrystusa Zmartwychwstałego z czasów pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa
Męczennika oraz Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Zępcie, którego fundatorem
był Karol Kobierski w 1711 r. i rzeźbił Łukaszewicz.

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Przez Twoje Wielkie Zmartwychwstanie
życiowi wszelki budzisz, Panie,
Budzisz ze snu, zymot stajasz,
w wszelkim łycie zmartwychwstajesz.

5. Wypowiedzi

Na czas świętowania Wielkiej Nocy
zyczę Państwu wiele zdrowia i sił
oraz wiary, nadziei i miłości,
które przynosi ze sobą zmartwychwstały Chrystus.
Zyczę, aby Wielkanoc wniosła w Państwa domy i serca
otuchę, która pozwoli znaleźć wytchnienie od obaw, lęków i niepewności,
których nie szczędzi nam tocząca się tak blisko wojna, dotykająca milionów bliźnich.
Niech tajemnica Zmartwychwstania, współgrając z budzącą się
wokół nas do życia przyrodą,
pozwoli oderwać myśli od wszystkiego tego, co trudne i skierować wzrok ku temu,
co niesie radość, spokój i otuchę oraz jednoczy we wzajemnej życzliwości.

Zyczę
pięknego i wypełnionego nadzieją świętowania
Wielkanocnych Misteriów w gronie Rodziny i Bliskich.

Wesołego Alleluja

dr inż. Karol Ożóg
Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego

Wielkanoc 2025

DRODZY MIESZKAŃCY POWIATU LEŻAJSKIEGO!

Z okazji Świąt Wielkiej Nocy życzymy Wam wszelkiej pomyślności, szczęścia, pogody ducha, zdrowia, wytchnienia od codziennego pędu, wyjątkowych chwil w gronie rodziny i przyjaciół oraz mokrego śmigusa-dyngusa.

A przede wszystkim niech ten wyjątkowy czas, gdy przy wspólnym stole jednoczy nas potrzeba radosnego świętowania Zmartwychwstania Chrystusa i wiara w sens odradzającego się życia, przyniesie Wam spokój, wleje w Wasze serca nadzieję i da wewnętrzną przestrzeń, aby przypomnieć sobie o tym, co najważniejsze.

W imieniu Rady
Powiatu Leżajskiego
Przewodnicząca Rady
Monika Milo

W imieniu Zarządu
Powiatu Leżajskiego
Starosta Leżajski
Zdzisław Leško

Z okazji zbliżających się
Świąt Wielkanocnych
składamy wszystkim
Mieszkańcom
Gminy Grodzisko Dolne
najlepsze życzenia.
Niech ten wyjątkowy czas
nappełni Państwa serca otuchą,
a wiara i nadzieja pozwoli
przezwyciężyć nawet
największe trudności.

Radni Powiatu Leżajskiego
Franciszek Krajewski
Roman Matuszek

Szanowni Mieszkańcy Gminy Grodzisko Dolne

Z okazji Świąt Wielkiej Nocy
życzę Państwu zdrowia,
pogody ducha i wszelkiej pomyślności,
zarówno w życiu prywatnym
jak i zawodowym.
Niech Zmartwychwstanie,
które niesie odrodzenie nappełni Was
pokojem i wiarą
oraz pozwoli z ufnością
patrzeć w przyszłość.

Radny Sejmiku
Województwa
Podkarpackiego
Marek Ordyczyński

Święta Wielkiej Nocy – kiedyś i dziś

Zmartwychwstanie Chrystusa stanowi fundament i istotę wiary chrześcijańskiej, a Święta Wielkiej Nocy upamiętniają to wydarzenie i są najważniejszym świętem w całym roku liturgicznym Kościoła katolickiego. Podobnie jak Boże Narodzenie mają szczególne znaczenie w polskiej tradycji i kulturze, ponieważ bogate są w obrzędy liturgiczne i zwyczaje ludowe, które pielęgnowane z pokolenia na pokolenie przetrwały po dzień dzisiejszy.

Radosną Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego poprzedza **Wielki Tydzień**, który jak czytamy w publikacji autorstwa Jana Grada „Z ludowych tradycji Grodziska” był okresem duchowych i praktycznych przygotowań do świąt oraz czasem wykonywania, a przede wszystkim rozpoczęcia różnych prac gospodarczych. Obchody Wielkiego Tygodnia rozpoczyna **Niedziela Palmowa**, zwana Niedzielą Męki Pańskiej obchodzona na pamiątkę wjazdu Jezusa do Jerozolimy. Nieodłącznym elementem Niedzieli Palmowej są palmy symbolizujące zmartwychwstanie i nieśmiertelność duszy. W wierzeniach ludowych palma była zwiastunem wiosny, symbolem odrodzenia i przebudzenia z zimowej pory. Dawniej poświęconymi palmami uderzano dzieci, aby przysporzyć im zdrowia, urody i powodzenia. Palmy towarzyszyły

gospodarzom przez cały rok. Kładziono je na oknie lub zatykano za święte obrazy dla ochrony przed burzą i piorunami. Służyły do poświęcenia domów i obejść, a w Wielki Piątek dymem z palonej palmy okadzano bydło. Gałązki poświęconej palmy wtykano w ziemię dla zabezpieczenia upraw przed szkodnikami, ulewami i gradobiciem. Palmy nie można było wyrzucić, należało ją spalić, a uzyskany popiół rozsiewano na polach i w ogrodach.

Wielki Poniedziałek i Wielki Wtorek – dawniej Wielki Poniedziałek rozpoczynał czas przedświątecznych porządków – sprzątania w domach i wokół nich, bielenia i malowania, szorowania podłóg, mycia sprzętów, czyli generalne oczyszczanie siedziby i obejścia, co nie tylko miało znaczenie praktyczne, ale również obyczajowe manifestujące poszanowanie nadchodzącego święta. W Wielki Wtorek kontynuowano prace porządkowe w domu i wokół niego, wykonywano również pewne zabiegi w sadzie, w szczególności sadząc i szczepiąc drzewa owocowe w przekonaniu, że przyjmą się i nadzwyczaj urosną.

Wielka Środa – w tradycji ludowej ten dzień miał charakter zaduszkowy. Był również kolejnym dniem przygotowań do świątecznych obchodów. Przed I wojną światową był to czas, który rozpoczynał ścisły post trwający do Wielkiej Soboty. W Wielką Środę dziewczęta zaczynały robić pisanki zwane również malowanekami, kraszankami czy skrobankami. W Grodzisku najprostszym sposobem zdobienia jajek było ich farbowanie poprzez gotowanie ich w wodzie z naturalnymi barwnikami. Były nimi najczęściej łupiny cebuli, suszone jagody lub owoce czarnego bzu. W Wielką Środę gospodynie rozpoczynały pieczenie ciast na wielkanocny stół. Jak czytamy w publikacji Jana Grada „Dane z okolic Grodziska mówią o odbywającym się w Wiel-

ką Środę topieniu lub wieszaniu kukły symbolizującej Judasza, jako że w tym dniu Judasz zdradził Jezusa”.

Wielki Czwartek – to dzień, który rozpoczyna Triduum Paschalne. Nastaje czas ciszy, zadumy i refleksji. W kościołach podczas wieczornego nabożeństwa milkną kościele dzwony, co trwa do Wigilii Paschalnej w Wielką Sobotę. Zamiast dzwonków używa się drewnianych kołatek dających głuchy odgłos. Dawniej stukając nimi, biegali po wsi chłopcy, ogłaszając w ten sposób, iż nadszedł czas niezwykły. Według tradycyjnych wierzeń w tym przełomowym wiosennym czasie do swoich zagrod i domów przybywały duchy zmarłych. Nie należało ich niepokoić i płoszyć, dlatego też zabronione było od Wielkiego Czwartku do Wielkiej Soboty czynienie hałasu, stukanie, mienienie w żarnach, rąbanie drewna, a także przedzenie, tkanie i szycie.

Wielki Piątek – jest jedynym dniem w roku liturgicznym, w którym w Kościele katolickim nie sprawuje się Mszy Świętej. Obchodzony jest on na pamiątkę męczeńskiej śmierci Chrystusa na krzyżu. Jest to dzień skupienia i umartwienia. Dawniej mieszkańcy wsi na znak żałoby, zatrzymywali zegary, zasłaniali lustra, a nawet mówili szeptem, zachowując się tak, jakby w domu był zmarły. W Wielki Piątek gospodynie skoro świt, jeszcze przed wschodem słońca sadziły czosnek mający służyć, jako środek przeciwbólowy i lek na „choroby wszelkie”, natomiast gospodarze obchodzili swoje zabudowania 3 razy, zapowiadając tym samym spokój, jaki ma panować w całym gospodarstwie.

Wielka Sobota – powszechnie kojarzona jest ze święceniem pokarmów. Zarówno kiedyś, jak i obecnie przynosimy je do kościoła lub w wyznaczone miejsca np. pod krzyże i kapliczki, aby kapłan mógł je poświęcić. Błogosławienie pokarmów ma długą trady-

Zdj. gosniedzielny.pl

cję w obyczaju chrześcijańskim. Jego początki sięgają VIII wieku, w Polsce pierwsze wzmianki dotyczą XIV stulecia. Początkowo święcono tylko wypiekana chlebową figurkę baranka. Po pewnym czasie kolejno pojawiały się w wielkanocnym koszyku ser, masło, ryby, olej, wędliny, ciasto i wino. Najpóźniej znalazło się tam jajko.

Koszyk z pokarmami do poświęcenia według tradycji powinien zawierać:

baranka – symbol Zmartwychwstalego Chrystusa,

jajka – symbol rodzącego się życia,

chrzan – symbol siły,

wędlina – symbol płodności i dostatku,

ser – oznacza przyjaźń, porozumienie między człowiekiem a przyrodą. Gwarantuje zdrowie i rozwój stada domowych zwierząt: krów, kóz i owiec, od których pochodzi,

sól – symbol oczyszczenia domostwa od złego oraz istota prawdy,

ciasto (babka) – symbol wszechstronnych umiejętności.

Dawniej w tym dniu obowiązywał całkowity zakaz prac w gospodarstwie i w domu, poza niezbędnym „oprzątniem” inwentarza żywego i przygotowaniem wielkanocnych potraw, w szczególności świątecznych wypieków.

W Wielką Sobotę nawiedzało się aż do północy Grób Pański, adorując Chrystusa Ukrzyżowanego. Do krzyża położonego na posadzce podchodziło się trzykrotnie od głównego wejścia. Ten zwyczaj jest praktykowany również dzisiaj w wielu kościołach.

Podczas wielkosobotniego nabożeństwa święcono wodę, którą wierni przynosili w butelkach i naczyniach, tą skrapiano zagrodę, zwierzęta i pola uprawne w przekonaniu, że ochroni to było od zarazy, urodzaje od suszy czy szkód, a ludzi od wszelkiego zła.

Wielkanoc - świętowanie tego dnia dzisiaj podobnie jak dawniej zaczyna się od rezurekcji, czyli uroczystej

Mszy Świętej poprzedzonej procesją. Przy biciu dzwonów Najświętszy Sakrament obnoszony jest trzykrotnie w procesji wokół kościoła.

Obchody wielkanocne zmieniały się na przestrzeni wieków. Odprawianie mszy rezurekcyjnej odbywało się w Wielką Sobotę późnym wieczorem, o północy z Wielkiej Soboty na Wielką Niedzielę, a najczęściej wczesnym rankiem Wielkiej Niedzieli.

Jednym ze zwyczajów związanych z Mszą Rezurekcyjną był jak najszybszy powrót gospodarza do domu, co zapewniać miało pierwszeństwo w rozpoczęciu żniw bądź ich szybkie ukończenie.

Domowe świętowanie zarówno kiedyś jak i obecnie zaczynało się od uroczystego śniadania w gronie najbliższych. Poprzedzone było modlitwą i dzieleniem się poświęconym jajkiem. Przed laty w Grodzisku śniadanie rozpoczynało się spożyciem kawałka chrzanu na pamiątkę męki Chrystusa, symbolizującego ocet podany złośliwie przez rzymskiego legionistę Jezusowi na krzyżu dla ugaszenia pragnienia.

Poniedziałek Wielkanocny - to drugi dzień Świąt Zmartwychwstania Pańskiego i wiąże się z nim tradycja Śmigusa - Dyngusa. Śmigus i Dyngus to dwa odrębne obyczaje, które praktykowane były jednego dnia i z czasem ich nazwy się połączyły. Śmigus oznaczał smaganie łydek dziewcząt gałązkami wierzby lub kropienie ich wodą.

Natomiast Dyngus to dawniej chodzenie od domu do domu składanie życzeń i dostawanie w zamian pieniędzy lub słodyczy. Dziś podczas Lanego Poniedziałku dzieci oblewają się zabawkowymi pistoletami lub jajkami na wodę. Polanie się wodą oznacza przybycie szczęścia. Dawniej świętowanie Wielkiej Nocy nie kończyło się w Poniedziałek Wielkanocny. Cały następny tydzień, czyli Oktawa Wielkanocna, przeżywana była bardzo uroczystie, głównie ze względu na chrzty i wprowadzenie do wspólnoty nowych osób. Kończyła go Niedziela Biała, kiedy to powtarzano śniadanie wielkanocne, już bez życzeń i święconego. Tu i ówdzie połała się jeszcze woda na czyjaś głowę - aby nie zapomniał, że kiedyś został ochrzczony.

Obecnie wiele z tych zwyczajów, które opisaliśmy wyżej dalej jest kultywowanych i praktykowanych. Mamy nadzieję, że te wielkanocne zwyczaje i obrzędy przetrwają jeszcze długie lata dając świadectwo kultury i tradycji naszych przodków.

W artykule wykorzystano materiały źródłowe „Z ludowych tradycji Grodziska” Jana Grada

Wszystkim mieszkańcom gminy Grodzisko Dolne życzymy spokojnych, radosnych i przede wszystkim zdrowych Świąt Wielkanocnych.

Redakcja

Zdj. Adobe Stock | #326764509

Mija 1000 lat od koronacji pierwszego króla Polski

1000 lat temu w Gnieźnie miało miejsce wyjątkowe wydarzenie – dotychczasowy książę Bolesław, nazwany później przez potomnych Chrobrym, dopełnił aktu koronacji królewskiej, stając się w ten sposób pierwszym namaszczonej na króla władcą Polski. Miało to miejsce 18 kwietnia 1025 roku (prawdopodobnie w Wielkanocną Niedzielę). Samemu aktowi dokonał zapewne arcybiskup gnieźnieński Hipolit w asyście biskupów polskich. Koronacja królewska uwieczniła trzydziestoletnie panowanie, w trakcie którego Chrobry powiększył terytorium Polski. Zapewnił Polsce niezależną metropolię kościelną i równorzędną pozycję wśród chrześcijańskich państw Europy Zachodniej. To niezwykle wydarzenie miało ogrom-

ne znaczenie dla naszego kraju. Symbolizowało uznanie jej suwerenności oraz umocnienie pozycji na arenie europejskiej.

Bolesław zmarł wkrótce po koronacji, bo już 17 czerwca 1025 roku, ale zapoczątkował tradycję, do której odwoływali się jego następcy.

Rocznica koronacji zbiegła się w tym roku z okresem Wielkiego Tygodnia, jak miało to miejsce 1000 lat temu. Zachcemy do refleksji i rozważań na ten temat, gdyż dzięki temu wydarzeniu rozpoczęła się historia suwerenności Polski, która trwa do dzisiaj.

Pamięć o tym wydarzeniu to z jednej strony znak poszanowania dla naszej historii, a z drugiej wyraz odpowiedzialności za przyszłość. Warto o tym pamiętać patrząc na polskie go-

dło państwowe, na którym korona na głowie orła białego przypomina o tej pierwszej koronacji dokonanej 1000 lat temu. Upamiętnienie tego dnia jest również wspomnieniem wszystkich tych, którzy poświęcili swój czas, energię, a niekiedy i życie, byśmy dziś byli dumni z bycia Polakami.

Redakcja

Zdj. Muzeum Historii Polski

Przed nami majowe święta, o których należy pamiętać

Przed nami czas czterech świąt majowych, które mają ważne znaczenie dla naszej historii i tożsamości narodowej.

1 Maja - Święto Pracy obchodzone na całym świecie już od 1890 roku. W Polsce zostało ustanowione świętem państwowym w roku 1950. Święto jest symbolem pamięci o klasie robotniczej, która walczyła bez względu na konsekwencje z nieuczciwymi praktykami i wykorzystywaniem pracowników.

2 Maja - Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Jest jednym z najmłodszych świąt państwowych, ustanowione w 2004 roku. W tym dniu szczególnie upamiętniamy historię polskich barw narodowych, symboli oraz tradycji patriotycznych. Święto ma przypominać o poszanowaniu flagi i innych symboli narodowych.

Polskie barwy narodowe po raz pierwszy zostały uregulowane w uchwale Sejmu Królestwa Polskiego z 7 lutego 1831 r. a podczas II wojny światowej. Kolory biało - czerwone były również symbolem niezłomności narodu i woli zwycięstwa, budziły nadzieję na wolność. Data święta polskiej flagi została wybrana nieprzypadkowo. 2 maja jest także Dniem Polonii i Polaków za granicą.

3 Maja jest rocznicą uchwalenia Konstytucji 3 maja w 1791 roku. Konstytucja RP była pierwszą w Europie i drugą na świecie nowoczesną konstytucją. Wprowadzała w Rzeczypospolitej ustrój monarchii konstytucyjnej, która zachowywała stanową strukturę społeczeństwa, ale otwierała perspektywy dalszych przekształceń systemu państwowego. Na jej podstawie przyjęto podział władz na prawodawczą, wykonawczą i sądowniczą, a także zniesiono m.in. liberum veto, konfederację i wolną elekcję. Choć Konstytucja 3 maja obowiązywała jedynie przez 14 miesięcy, była wielkim osią-

gnięciem narodu polskiego chcącego zachować niezależność państwową oraz zapewnić możliwość rozwoju gospodarczego i politycznego kraju.

Święto 3 Maja zostało przywrócone w II Rzeczypospolitej Polskiej w kwietniu 1919 roku. Zdelegalizowane przez okupantów niemieckich i sowieckich podczas II wojny światowej, zakazane było również w PRL. Od 1990 roku 3 Maja ponownie jest oficjalnym świętem narodowym Polaków.

4 Maja - obchodzimy wspomnienie św. Floriana patrona strażaków oraz Międzynarodowy Dzień Strażaka.

W tym roku uroczyste obchody św. Floriana na terenie naszej gminy odbędą się w dniu 3 Maja w Kościele parafialnym pw. św. Barbary w Grodzisku Dolnym o godz. 11:00.

Serdecznie zapraszamy wszystkich mieszkańców do wspólnego świętowania, jak również do wywieszenia biało - czerwonych flag w trakcie trwania tych świąt.

Redakcja

INWESTYCJE W SKRÓCIE

Trwa budowa nowego chodnika w Laszczynach

W ostatnich tygodniach rozpoczęliśmy prace polegające na budowie nowego chodnika przy drodze powiatowej w Laszczynach. Zakres pracy obejmuje budowę 1080 metrów bieżących chodnika. Wykonawcą tej inwestycji jest firma DRO-BRUK Bogdan Wojtuń z Gniewczyny Trynieckiej.

Planowana wartość tego zadania to kwota 2 198 065,35 zł, z czego dofinansowanie wynosi 1 999 421,00 zł i pochodzi z Rządowego Programu Pol-

ski Ład. Wkład własny gminy i Powiatu Leżajskiego to kwota po 115 tys. zł. Celem tej inwestycji jest poprawa bezpieczeństwa pieszych na tym odcinku drogi. Zakończenie prac budowlanych planowane jest na listopad tego roku. Prosimy o zachowanie szczególnej ostrożności przy poruszaniu się tym odcinkiem drogi.

Postępują prace przy budowie nowego żłobka

Zima, która okazała się być dość łagodna pozwoliła na intensywnie prace przy budowie żłobka w Grodzisku Dolnym. Wokół budynku została wykonana kanalizacja deszczowa oraz zrobiona więźba dachowa. W chwili obecnej trwają prace dekarские związane z pokryciem dachowym. W kolejnych etapach Inwestor planuje roboty wykończeniowe budynku. Przypominamy, że wykonawcą

inwestycji jest firma F.U.H. HAR - BUD Ireneusz Tasior z Czarnej. Prace przy budowie żłobka postępują zgodnie

z harmonogramem i ich zakończenie planowane jest na koniec listopada tego roku.

Ciąg dalszy przebudowy drogi powiatowej od zalewu „Czyste” do skrzyżowania w Laszczynach

Po przerwie, spowodowanej nieodpowiednimi warunkami atmosferycznymi wróciły prace na drodze powiatowej nr 1259R w kierunku Laszczyn. Wykonawca - Miejskie Przedsiębiorstwo Dróg i Mostów z Rzeszowa - wykonał frezowanie drugiej części jezdni, stabilizację i podbudowę z kruszywa. Dla kierujących pojazdami wprowadzony został ruch wahadłowy. Prosimy o zachowanie szczególnej ostrożności.

RZĄDOWY FUNDUSZ POLSKI ŁAD: PROGRAM INWESTYCJI STRATEGICZNYCH

Rozpoczęliśmy przebudowy dróg gminnych

W ostatnich tygodniach gmina rozpoczęła modernizację dróg gminnych. Za kwotę ponad 3,5 mln zł zostaną przebudowane cztery drogi tj: „na Guraka” i „przez Wieś” w Chodaczowie oraz „na Majkuty” i „na Pawula” w Wólce Grodziskiej.

W marcu rozpoczęto przebudowę drogi „na Guraka”, gdzie została wykonana nawierzchnia z mieszanki mineralno - asfaltowej. Obecnie trwają prace na drodze „na Majkuty” w Wólce Grodziskiej. Wykonawcą tej inwestycji jest konsorcjum firm lider DROSEKO Krzysztof Wojtuń z Gniewczyny Łańcuckiej i partner DRO - BRUK

Bogdan Wojtuń
z Gniewczyny Trynieckiej.

**POLSKI
ŁĄD**

Zdj. droga „na Guraka” w Chodaczowie

Będzie nowy chodnik w Chodaczowie

**Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich**

W ostatnim czasie rozpoczęliśmy budowę chodnika na drodze powiatowej nr 1274R relacji Tryńcza - Chodaczów - Laszczyny (od drogi „Skośnej” do granicy z Tryńczą).

Wykonawcą inwestycji jest firma DROSEKO Krzysztof Wojtuń z Gniewczyny Łańcuckiej. Inwestycja dofinansowana jest z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Zakończenie budowy chodnika planowane jest na koniec maja tego roku.

Trwa rozbudowa Zespołu Szkół w Grodzisku Dolnym

Przystąpiliśmy do realizacji dwóch projektów - „Pracownie na miarę XXI wieku - Rozbudowa Zespołu Szkół w Grodzisku Dolnym” oraz „Rozbudowa przedszkola w Zespole Szkół w Grodzisku Dolnym”. Obie inwestycje są możliwe dzięki dofinansowaniu z Programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021 - 2027.

Celem tych projektów jest utworzenie infrastruktury, która wykorzystywana będzie do praktycznego nauczania przedmiotów zgodnie z modelem STEAM oraz przebudowa i rozbudowa szkoły z przeznaczeniem na przedszkole gminne. Powstaną dwie nowe sale przedszkolne o powierzchni ok. 90 m² w starej części szkoły oraz o powierzchni ok. 70 m² w dobudowanej części wraz z magazynkami na sprzęt

typu leżaki oraz pomoce naukowe, zaplecze sanitarne dostosowane do wieku i ilości dzieci oraz szatnia.

W ostatnim czasie ruszyły prace budowlane przy szkole. Obecnie wykonane są fundamenty wraz z podbudową z warstwą podkładu betonowego na

poziomie parteru oraz stawiane ściany parteru.

Parter będzie zagospodarowany na przedszkole gminne natomiast I i II piętro na sale lekcyjne. Wykonawcą zadania jest firma budowlana Rembisz Sp. z o.o. z Zielonki.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

Rozświetlamy naszą gminę

Gmina przystąpiła do realizacji projektu pn. „Modernizacja oświetlenia na terenie Gminy Grodzisko Dolne”. Inwestycja polega na wymianie istniejących opraw oświetleniowych na energooszczędne oprawy LED. Wymienione zostanie 551 sztuk nieenergooszczędnych opraw oświetlenia

drogowego. Wykonawcą inwestycji jest firma Optima Centrum SP. z o.o SP. K. z Łodzi, a jej zakończenie planowane jest na czerwiec przyszłego roku. Wartość inwestycji to kwota 1 040 930,94 zł, z czego dofinansowanie wynosi 831 394,54 zł i pochodzi z Rządowego Programu Polski Ład.

**POLSKI
ŁĄD**

Z życia Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej

Rozpoczęła się wymiana wodomierzy na terenie całej gminy

W poprzednich numerach Gazety Grodziskiej informowaliśmy, iż Gmina Grodzisko Dolne pozyskała dofinansowanie z Funduszy Europejskich na realizację projektu o nazwie „Platforma e-usług publicznych w Gminie Grodzisko Dolne”, którego jednym z przedsięwzięć jest wymiana na terenie gminy wszystkich głównych wodomierzy u odbiorców wody. Stare wodomierze zostaną zdemontowane i zastąpione nowoczesnymi z nakładami do radiowego odczytu. Po uruchomieniu całego systemu nie będzie już potrzeby dokonywania odczytu stanu zużycia wody przez inkasenta, a odbiorcy wody będą mogli bez wychodzenia z domu rozliczyć ze spółką zużycie wody. Aby akcja wymiany wodomierzy (2 500 sztuk) sprawnie przebiegła poniżej kilka ważnych informacji:

Wymiany wodomierzy będą dokonywać pracownicy Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Grodzisku Dolnym w okresie od kwietnia do końca sierpnia bieżącego roku. Z uwagi na bardzo krótki termin na wykonanie wymiany wodomierzy zwracamy się z apelem do mieszkańców o pomoc w sprawnym ich montażu. Szczególnie ważne jest aby zapewnić

łatwy dostęp do każdego wodomierza, w taki sposób by pracownicy dokonujący wymiany nie marnowali czasu na usuwanie różnych przedmiotów, przeszkód utrudniających i ograniczających dostęp do wodomierza (np. zabudowy, składowany opał itd.)

Mając na uwadze bezpieczeństwo naszych mieszkańców każdy z pracowników PGK dokonujących wymiany wodomierzy będzie posiadać identyfikator ze zdjęciem potwierdzającym jego tożsamość i zatrudnienie w spółce komunalnej wraz z upoważnieniem do dokonywania wymiany wodomierzy. O terminach i miejscu dokonywania wymiany wodomierzy mieszkańcy będą na bieżąco informowani.

Informujemy, iż za wymianę wodomierzy głównych mieszkańcy (odbiorcy wody) nie ponoszą żadnych kosztów, ponieważ jak stanowią przepisy koszt montażu wodomierza głównego jest kosztem dostarczyciela wody. Projekt nie obejmuje wymiany podliczników, które docelowo również zostaną zastąpione podlicznikami do zdalnego odczytu. Do czasu ich zastąpienia na nowe odbiorcy wody będą mogli zgłaszać stan zużycia wody na dotychczasowym podliczniku telefonicznie, ma-

ilowo, na stronie internetowej PGK lub osobiście w biurze spółki. O terminach takich odczytów spółka będzie szczegółowo informować. Przypominamy, iż koszt zakupu i montażu podlicznika jest kosztem odbiorcy wody i zakupu podlicznika należy dokonać w biurze spółki co jest niezbędne by zapewnić zachowanie warunków technicznych funkcjonowania systemu radiowego odczytywania i rozliczania z odbiorcami ilości pobranej wody.

Prosimy nie obawiać się o rzetelne rozliczenie zużytej wody zgodnie ze wskazaniem na zdemontowanym wodomierzu. Po dokonanej wymianie pracownicy na miejscu sporządzać będą protokoły na których wpisywać będą stwierdzony stan zużycia wody na zdemontowanym wodomierzu, który będzie brany pod uwagę do naliczenia opłat zgodnie z obowiązującą taryfą.

Informacje dotyczące wymiany wodomierzy uzyskać można w biurze siedziby spółki - adres: Grodzisko Dolne 134, nr tel: 17 243 64 66 w godzinach pracy od 7.00 – 15.00 od poniedziałku do piątku i od koordynatora wymiany wodomierzy pana Andrzeja Szpili pod nr tel: 535 644 151.

M. Ordyczyński

Fundusze Europejskie
dla Podkarpacia

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

Z życia Rady Gminy

Od ostatniego numeru gazety odbyły się dwie sesje rady Gminy Grodzisko Dolne. Na posiedzeniu w dniu 21 lutego radni zapoznali się ze sprawozdaniem z realizacji Programu Współpracy Gminy Grodzisko Dolne z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za miniony rok. Przedstawione zostało również sprawozdanie z planu pracy Komisji Stałych Rady Gminy za rok ubiegły. Ponadto radni na sesji zapoznali się i przyjęli program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2025 oraz Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Grodzisko Dolne w 2025 roku.

Na marcowej sesji Wójt Gminy p. Jacek Chmura wraz z Przewodniczącym Rady Gminy p. Jerzym Gdańskim złożyli sołtysom najserdeczniejsze życzenia i podziękowali za trudną, wymagającą i pełną oddania pracę z okazji Dnia Sołtysa, który przypada corocznie na dzień 11 marca. Dziękujemy za godne reprezentowanie naszych sołectw, doceniamy wasze zaangażowanie i liczymy na dalszą dobrą i owocną współpracę. Wszyscy sołtysi otrzymali drobne upominki, a

panie również kwiaty. Radni na sesji zapoznali się z funkcjonowaniem publicznych i niepublicznych zakładów ochrony zdrowia, oraz ze sprawozdaniem z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodzin w Gminie Grodzisko Dolne i Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Ponadto podjęto uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznającej Przemocy Domowej w Gminie Grodzisko Dolne na lata 2025 - 2030.

Biuro Rady

Rolniku - nie wypalaj traw!

Wypalanie traw jest nie tylko niebezpieczne, ale także szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi. Wbrew powszechnym przekonaniom nie przynosi ono korzyści, a wręcz prowadzi do negatywnych konsekwencji.

Negatywne skutki wypalania traw.

- Zniszczenie gleby: pożar niszczy wierzchnią, najbardziej żyzną warstwę gleby, co prowadzi do jej wyjałowienia. W rezultacie spada jej zdolność do utrzymania wilgoci i składników odżywczych, co negatywnie wpływa na przyszłe plony.

- Zagrożenie dla fauny: w pożarach giną ptaki, płazy, owady oraz inne zwierzęta, a także niszczone są ich siedliska.

- Zanieczyszczenie powietrza: wypalanie traw prowadzi do emisji toksycznych substancji, które są szkodliwe dla zdrowia ludzi i zwierząt. Dym pochodzący z wypalania jest bardzo niebezpieczny. Zawiera m.in. rakotwórcze dioksyny, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, dwutlenek siarki czy tlenek azotu.

- Ryzyko niekontrolowanych pożarów:

ogień może szybko wymknąć się spod kontroli, zagrażając ludziom, budynkom oraz lasom.

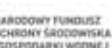
Wypalanie traw jest zabronione zarówno na mocy przepisów krajowych, jak i uchwały antysmogowej. Kodeks wykroczeń przewiduje za takie działania karę nagany, aresztu lub grzywny, której wysokość może wynieść nawet 20 tys. zł. W przypadku gdy pożar stanowi zagrożenie dla życia wielu osób lub powoduje znaczne straty materialne, sprawca może zostać ukarany pozbawieniem

wolności nawet do 10 lat. W Polsce z samego tylko tytułu wypalania traw podejmuje się rocznie nawet kilka tysięcy interwencji strażackich, a każda akcja gaśnicza to koszt rzędu kilkuset złotych. W związku z powyższym, prosimy o przestrzeganie zarówno przepisów dotyczących ochrony powietrza, jak i zakazu wypalania traw, aby przyczynić się do poprawy jakości środowiska w naszym województwie i nie narazić się na konsekwencje prawne.

M. Kowal

Zdj. OSP Grodzisko Górne

Projekt Szwajcarskie wdrażanie programu ochrony powietrza dla województwa podkarpackiego z uwzględnieniem problemu obciążenia energetycznego „Podkarpackie – jesi i oddech” realizowany jest przy dofinansowaniu z programu LIFE Unii Europejskiej oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (LIFE22-PL-01-4-018 Podkarpackie/791101021)

Od 2026 roku nastąpią zmiany w wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która weszła w życie 24 września 2023 roku, wprowadza nowy dokument planistyczny – plan ogólny, który zastąpi dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Gminy do 30 czerwca 2026 roku muszą uchwalić ten dokument, który będzie wyznaczać obszar uzupełnienia zabudowy. Jest to bardzo ważne działanie, ponieważ w sytuacji gdy gmina nie przyjmie planu ogólnego, w którym wyznaczone zostaną obszary uzupełnienia zabudowy, to zgodnie z nowymi zasadami nie będzie możliwe wydanie decyzji o warunkach zabudowy.

Plan ogólny stanowi bazę w zakresie ustalenia przeznaczenia terenu, rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oraz określenia sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz będzie stanowić podstawę prawną do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Plan ogólny obejmować będzie cały obszar gminy, który zostanie w nim podzielony na strefy m.in.:

- strefę z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową,
- strefę z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,

- strefę produkcji rolnej,
- strefę usługową itp.

Tak więc po zmianach dom jednorodzinny będzie można postawić jedynie w strefie z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową. Takie rozwiązanie ma zapobiegać niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy.

Istotnym elementem będą także gminne standardy urbanistyczne, które określą wskaźniki zabudowy, takie jak maksymalna wysokość budynków czy minimalna powierzchnia biologicznie czynna. Plan ogólny ma być bardziej zwięzły, czytelny i ustandaryzowany na poziomie krajowym. Zmiany, które nastąpią po 30 czerwca 2026 roku będą miały istotny wpływ na zasady wydawania decyzji o warunkach zabudowy tj:

- **ograniczenie terminu ważności decyzji** - **Decyzje o warunkach zabudowy, które staną się prawomocne przed 30 czerwca 2026 roku, będą ważne bezterminowo - ich wygaśnięcie nastąpi dopiero w przypadku uchwalenia planu miejscowego dla objętego decyzją terenu. Natomiast decyzje, które staną się prawomocne po 30 czerwca 2026 roku, będą obowiązywać przez okres 5 lat od dnia ich uprawomocnienia. Po upływie tego czasu decyzje o warunkach zabudowy będą wygasać automatycznie.**

- **ograniczenie do obszaru**

uzupełnienia zabudowy - **decyzje o warunkach zabudowy będą mogły być wydawane jedynie na obszarze uzupełnienia zabudowy.**

Warunki zabudowy wydawane są w formie decyzji i określają zasady, na jakich można zagospodarować daną działkę. Decyzja ta jest wydawana przez wójta gminy, burmistrza lub prezydenta miasta, a zasady jej wydawania określa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku. Należy pamiętać, że warunki zabudowy to nie to samo co pozwolenie na budowę. O wydanie decyzji o warunkach zabudowy musi ubiegać się każdy w sytuacji, gdy dana działka nie jest objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Aby uzyskać warunki zabudowy, nie trzeba być właścicielem danej działki. Wniosek może złożyć każda osoba zainteresowana nabyciem gruntu. Warunki zabudowy określają m.in. takie parametry jak:

- typ możliwej zabudowy,
- liczbę kondygnacji budynku,
- kąt nachylenia dachu.

Na wydanie decyzji o warunkach zabudowy czeka się do 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

W urzędzie gminy do 6 marca mieszkańcy mogli składać wnioski do planu ogólnego. Jeżeli ktoś uchybił temu terminowi na dalszych etapach procedury planistycznej takie wnioski będzie mógł również składać, o czym będziemy informować.

Ważne, aby z uwagą śledzić prace projektowe w tym zakresie. My ze strony urzędu gminy będziemy informować mieszkańców o poszczególnych etapach prac nad planem ogólnym.

Redakcja

Zdj. iStock

Zwrot akcyzy - raport wiosenny

W dniu 28 lutego zakończył się proces składania przez rolników wniosków o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej. Do urzędu gminy zostało złożonych 378 wniosków (o 29 wniosków mniej

niż w roku ubiegłym), na ponad 2 600 hektarów powierzchni użytków rolnych. Do rolników trafi ogółem ponad 250 tys. zł, a pieniądze zostaną wypłacone do 30 kwietnia 2025 roku.

Kolejny nabór wniosków o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie paliwa rolniczego rozpocznie się 1 sierpnia i potrwa do 1 września.

Wypełnianie wniosków obszarowych - ważna informacja dla rolników!

Od 15 marca do 15 maja 2025r. rolnicy mogą ubiegać się o przyznanie dopłat bezpośrednich i obszarowych w ramach kampanii 2025. Odbывается to za pomocą aplikacji eWniosekPlus. Rolnicy, którzy obawiają się tego, że przygotowanie wniosków może sprawić im problem, mogą liczyć na wsparcie ze strony doradców Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Leżajsku. Z pomocy przy wypełnianiu wniosków będzie można skorzystać w biurze w Leżajsku ul. Mickiewicza 82 od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 - 15.30.

Od 2 kwietnia w punkcie doradczym zlokalizowanym w Urzędzie Gminy w Grodzisku Dolnym pracownicy PZDR również pomagają w wypełnianiu wniosków w każdy poniedziałek i środę w godz. 8.00 do 15.00 (pokój nr 8 na parterze).

Usługa realizowana przez pracowników PZDR w Leżajsku jest płatna! Wysokość opłaty zależy będzie od wielu czynników, między innymi rodzaju produkcji, wielkości gospodarstwa czy korzystania z ekoschematów. Cena za przygotowanie wniosku będzie zatem wyliczana przez doradcę na miejscu po uzyskaniu odpowiednich danych od rolnika. Podstawowa cena – 50 zł/ wniosek do 10 działek

ewidencyjnych.

Niezbędne do przygotowania wniosku są poniższe dane:

- login i hasło do aplikacji eWniosekPlus lub do profilu zaufanego,
- numer identyfikacyjny nadany zgodnie z przepisami dotyczącymi krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
- informacje i dane dotyczące gospodarstwa, obejmujące m.in. powierzchnię i rodzaje upraw, które rolnik zamierza zadeklarować,
- dane dotyczące zwierząt zgłoszonych do systemu IRZplus prowadzonego przez ARiMR,
- wymagane załączniki do wniosku, zależne od rodzaju płatności, o którą się ubiega.

W aplikacji eWniosekPlus można założyć wnioskować, tak jak dotychczas, o przyznanie:

- płatności bezpośrednich, w tym ekoschematów powierzchniowych i dobrostanu zwierząt;
- przejściowego wsparcia krajowego;
- interwencji w ramach II filara WPR, tj.: interwencji rolno - środowiskowo - klimatycznych, płatności ekologicznej, płatności ONW oraz interwencji le-

śnych i zadrzewieniowych;

- płatności obszarowych kontynuowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2014-2020 (tj. płatności rolno - środowiskowo - klimatycznych, ekologicznych i premii za lesieniowych).

Małe gospodarstwa rolne ponownie będą mogły liczyć na uproszczoną formę wsparcia - płatność dla małych gospodarstw – która przysługiwać będzie rolnikowi, który posiada gospodarstwo o powierzchni od 1 do 5 ha użytków rolnych. Ci rolnicy dostaną ok. 960 zł za ha, ale nie będą mogli korzystać z ekoschematów.

Zapraszamy do kontaktu z doradcami PZDR w Leżajsku i skorzystania z ich doświadczenia oraz fachowego wsparcia przy wypełnianiu wniosków zarówno w siedzibie Zespołu w Leżajsku, jak i w punkcie doradczym w Urzędzie Gminy w Grodzisku Dolnym.

Z uwagi na duże zainteresowanie rolników pomocą w wypełnianiu wniosków o dopłaty bezpośrednie, aby skorzystać z pomocy pracowników PZDR pełniących dyżur w urzędzie gminy należy uprzednio telefonicznie zarezerwować termin wizyty pod nr 17 242 82 65 wew. 211

Nowa odsłona Programu „Czyste Powietrze”

W ostatni dzień marca ruszył nabór wniosków w nowej odsłonie programu „Czyste Powietrze” skierowanej do osób fizycznych, które są właścicielami lub współwłaścicielami domu jednorodzinnego lub wydzielonego w nim lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą. Minimalny okres tej własności musi wynosić 3 lata przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. Wymóg ten nie dotyczy sytuacji spadkowych.

Na jeden budynek lub lokal mieszkalny można dostać jedno dofinansowanie, a beneficjentem można być tylko raz.

Do dofinansowania kwalifikują się inwestycje tylko w tych budynkach, które uzyskały pozwolenie na budowę do 31.12.2020 r. Dopuszcza się pozostawienie kominków wykorzystywanych na cele rekreacyjne, ale pod warunkiem, że spełniają wymagania ekoprojektu oraz docelowe wymogi uchwał antysmogowych obowiązujących na danym terenie oraz nie są głównym źródłem ogrzewania.

Program zakłada trzy poziomy dofinansowania według progów dochodowych w gospodarstwie domowym, które zostały podwyższone.

- Poziom najwyższy – do 100% kosztów kwalifikowanych – obowiązuje przy średnim miesięcznym dochodzie do 1 300 zł na osobę w gospodarstwach wieloosobowych lub do 1 800 zł w gospodarstwie domowym jednoosobowym, oraz dla tych, którzy mają ustalone prawo do jednej z czterech form zasiłku określonych w programie (tj. zasiłku stałego, okresowego, rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego).

- Poziom podwyższony – do 70% kosztów kwalifikowanych – obowiązuje przy miesięcznym dochodzie do 2 250 zł na osobę lub 3 150 zł w gospodarstwach jednoosobowych.

- Poziom podstawowy – dotacja do 40% kosztów kwalifikowanych – jest dla tych, których roczny dochód nie przekracza 135 000,00 zł.

W ramach programu wprowadzono ponadto wymóg obowiązkowego potwierdzenia standardu energetycznego budynku – zarówno przed przeprowadzeniem inwestycji, jak i po. Mają do tego posłużyć:

- przed realizacją przedsięwzięcia – audyt energetyczny wraz z dokumentem podsumowującym audyt energetyczny (określa on jaki jest stan energetyczny budynku i jakie prace należy wykonać, żeby zmniejszyć zapotrzebowanie na energię do ogrzewania),
- po realizacji przedsięwzięcia – świadectwo charakterystyki energetycznej (potwierdzi ono zmniejszenie zapotrzebowania na energię do ogrzewania).

Oba te dokumenty muszą być podpisane przez osobę wpisaną do rejestru osób uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej.

Na audyt i świadectwo można również pozyskać dotację z programu „Czyste Powietrze” – maksymalnie do 1 600 zł.

W ramach reformy wprowadzono także ogólnopolski system operatorów. Operatorzy będą bezpłatnie wspierać beneficjenta krok po kroku, od podjęcia decyzji o dofinansowaniu, przez realizację przedsięwzięcia, aż do jego zakończenia i rozliczenia. Najwyższy poziom dofinansowania będzie dostępny tylko przy wsparciu operatora. Podobna sytuacja dotyczy dotacji z prefinansowaniem. W przypadku poziomu podwyższonego będzie to opcja do wyboru.

Prefinansowanie (zaliczka) w nowej odsłonie programu „Czyste Powietrze” możliwe jest tylko przez operatora i tylko w najwyższym oraz podwyższonym poziomie dofinansowania. Zaliczka wynosi do 35% i jest uwarunkowana przedłożeniem wraz z wnioskiem o dofinansowanie maksymalnie trzech umów z wykonawcami na realizację przedsięwzięcia. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) będzie wypłacał zaliczkę na konto wykonawcy na podstawie: dyspozycji beneficjenta, faktury zaliczkowej oraz listy sprawdzającej operatora potwierdzającej spełnienie warunków programu.

W nowym „Czystym Powietrzu” określone zostały maksymalne kwoty dotacji w poszczególnych rodzajach kosztów kwalifikowanych. Wyznaczono limity dotacji jednostkowych na metr kwadratowy powierzchni ocieplenia stropów, podłóg i ścian oraz za okna.

Warto przypomnieć, że podatek od towarów i usług (VAT) nie jest kosztem kwalifikowanym, zatem jego koszt będzie ponosił zawsze beneficjent.

Beneficjenci programu „Czyste Powietrze” mogą skorzystać z listy ZUM, która pomaga w wyborze urządzeń i materiałów kwalifikujących się do dofinansowania. Lista ZUM jest obowiązkowa w przypadku wyboru: pomp ciepła, kotłów zgazowujących drewno oraz kotłów na pellet. Obecnie na liście znajdują się tylko te pompy ciepła, które mają badania z europejskiego laboratorium, potwierdzające zadeklarowane przez producenta parametry urządzenia.

Aby otrzymać dotację, wnioskodawca musi:

- wykonać audyt energetyczny przed rozpoczęciem inwestycji, a wraz z nim dokument podsumowujący audyt energetyczny i ten dokument dołączyć do wniosku o dofinansowanie,
- po zakończeniu przedsięwzięcia przedstawić świadectwo charakterystyki energetycznej, które potwierdzi spełnienie wymogów programu,
- wykonać cały zakres prac wskazany w dokumencie podsumowującym audyt,
- trzeba pamiętać, że po realizacji inwestycji w budynku nie może być użytkowane źródło ciepła niższej klasy niż 5,

• posiadać niezbędne dokumenty m.in. zaświadczenie o dochodach/PIT.

Dotacja nie zostanie przyznana jeśli:

- budynek/lokal mieszkalny jest wykorzystywany sezonowo lub jest budynkiem gospodarczym;
- wnioskodawca sprzedał nieruchomość przed zakończeniem wypłat dotacji;
- wnioskodawca jest beneficjentem programu w związku z realizacją przedsięwzięcia w innym budynku/lokalu mieszkalnym na podstawie wniosku o dofinansowanie złożonym w naborze od 22.04.2024 r.
- powierzchnia wykorzystywana na działalność gospodarczą przekracza 30% całkowitej powierzchni budynku;
- budynek powstał po 31.12.2020 r. i jego budowa została zgłoszona po tej dacie.

Okres realizacji przedsięwzięcia wynosi:

- dla dotacji oraz dotacji z prefinansowaniem: do 24 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie,
- dla dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu: do 18 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie.

Dofinansowanie można otrzymać także na wymianę samego źródła ciepła, jednak pod warunkiem, że inwestycja spełnia wymagania efektywności energetycznej.

Wymieniane stare źródło ciepła na paliwo stałe musi być trwale wyłączone z użytku. Potwierdzeniem trwałego wyłączenia jest imienny dokument zezłomowania/formularz przyjęcia odpadów metali lub inny dokument jednoznacznie potwierdzający ten fakt w przypadku braku możliwości dostarczenia wyżej wymienionych. Dopuszcza się pozostawienie w budynku mieszkalnym pieców kaflowych, jednak muszą być one trwale odłączone od przewodu kominowego, co oznacza trwałe wyłączenie z użytku i musi być to potwierdzone odpowiednim protokołem kominiarskim wydanym przez mistrza kominiarskiego. Nowe „Czyste Powietrze” dopuszcza pozostawienie kominków wykorzystywanych na cele rekreacyjne, czyli bez rozprowadzenia ciepła. Kominek musi spełniać wymogi ekoprojektu oraz docelowe wymogi uchwały antysmogowej dla województwa podkarpackiego. W nowym „Czystym Powietrzu” nie ma możliwości dofinansowania kotłów gazowych ze względu na obowiązujące regulacje prawne. Jednak NFOŚiGW planuje wznowienie naboru dotyczącego kotłów gazowych. Będą to dotacje dla tych, którzy kupili i zamontowali kocioł gazowy do końca 2024 r. Okres trwałości wynosi 5 lat od daty zakończenia przedsięwzięcia. W tym okresie Beneficjent nie może zmienić przeznaczenia budynku z mieszkalnego na inny, nie może zdemontować urządzeń, instalacji oraz wyrobów

budowlanych zakupionych i zainstalowanych w trakcie realizacji przedsięwzięcia z wyjątkiem wymiany wadliwych instalacji lub urządzeń na inne o parametrach nie gorszych od urządzeń zdemontowanych, a także nie może zainstalować dodatkowych źródeł ciepła, niespełniających warunków.

Maksymalne stawki dotacji na wymianę źródła ciepła:

Źródło ciepła	Podstawowy poziom dofinansowania (40%)	Podwyższony poziom dofinansowania (70%)	Niezwidyty poziom dofinansowania (100%)
Podłączenie do sieci ciepłowniczej z przyłączem	8 900 zł	15 575 zł	22 350 zł
Pompa ciepła powietrze/woda	12 600 zł	22 000 zł	31 500 zł
Pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	14 080 zł	24 640 zł	35 200 zł
Pompa ciepła powietrze/powietrze	4 480 zł	7 840 zł	11 200 zł
Gruntowa pompa ciepła o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	18 000 zł	31 500 zł	45 000 zł
Dolne źródło ciepła	8 000 zł	14 000 zł	20 000 zł
Kocioł zgazowujący drewno o podwyższonym standardzie	8 200 zł	14 350 zł	20 500 zł
Kocioł na pellet/drewno o podwyższonym standardzie	8 200 zł	14 350 zł	20 500 zł
Ogrzewanie elektryczne	4 480 zł	7 840 zł	11 200 zł
Instalacja CO i CWU	8 200 zł	14 350 zł	20 500 zł

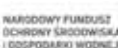
Maksymalne stawki dotacji dla ocieplenia i stolarki okiennej - drzwiowej:

Rodzaj kosztu	Podstawowy poziom dofinansowania (40%)	Podwyższony poziom dofinansowania (70%)	Niezwidyty poziom dofinansowania (100%)
Stolarka drzwiowa	1 000 zł / m ²	1 750 zł / m ²	2 500 zł / m ²
Stolarka okienna	480 zł / m ²	840 zł / m ²	1 200 zł / m ²
Ocieplenie stropów/poddaszy	80 zł / m ²	140 zł / m ²	200 zł / m ²
Ocieplenie podłóg	60 zł / m ²	105 zł / m ²	150 zł / m ²
Ocieplenie ścian	100 zł / m ²	175 zł / m ²	250 zł / m ²

Co z tymi, którzy nie zdążyli złożyć wniosku o dofinansowanie przed wstrzymaniem naboru a ponieśli już część lub całość kosztów inwestycji? Dla takich osób przewidziany został okres przejściowy. Od uruchomienia nowego naboru, czyli od 31.03.2025 r., przez cztery miesiące można uzyskać dotację na koszty kwalifikowane poniesione od 28.05.2024 r., przy czym wnioski te muszą być zgodne z nowym programem.

Źródło: NROŚiGW

Więcej informacji o programie można uzyskać w WFOŚiGW, NFOŚiGW lub u Doradcy ds. powietrza i energii w urzędzie gminy pok. nr 7, lub dzwoniąc pod nr tel: 17 242 82 65 wew. 171. Pomoc doradcy w urzędzie gminy jest bezpłatna.

Projekt „Skuteczne wdrażanie programu ochrony powietrza dla województwa podkarpackiego z uwzględnieniem problemu uboższej efektywności energetycznej: „Podkarpackie – czyste i zielone” realizowany jest przy dofinansowaniu z programu LIFE (LIFE Europejskiej) oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (LIFE22-PL-PL-LIFE-Podkarpackie/19/1630/1).

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE - WYBRANE ZAGADNIENIA

SZPIEGOSTWO

Kontynuując cykl artykułów o tematyce bezpieczeństwa publicznego w tym numerze gazety przyjrzymy się bliżej tematowi szpiegostwa. Jest to forma działalności wywiadowczej, która polega na zdobywaniu poufnych informacji i przekazywaniu ich instytucji wywiadowczej. Szpiegostwo na rzecz obcego państwa jest przestępstwem kryminalnym zagrożonym najcięższymi karami. Ujawnienie władzom obcego państwa poufnych informacji dotyczących np. przygotowań obronnych, planów działania na wypadek wojny czy stanu ekonomicznego i finansowego może zagrażać nie tylko klęską militarną, ale również utratą części terytorium, a nawet utratą niepodległości.

Szpieg to specjalnie wyszkolona osoba, która działa w tajemnicy na rzecz organizacji lub państwa przeprowadzając konkretne zadania (wyszukiwanie, analizuje i przejmuje tajne informacje). Robi to w taki sposób, aby szpiegowani nie zorientowali się, że tajemnice zostały im wykradzione.

Rodzaje szpiegostwa

1. Szpiegostwo wojskowe - polega na zdobywaniu tajnych informacji o uzbrojeniu, strategiach, technologiach i operacjach sił zbrojnych. Jest nieodłącznym elementem prowadzenia wojen i polityki międzynarodowej. Metody działania:

- ludzie w terenie - agenci, którzy przenikają do struktur wroga, dezertjerzy.
- satelity i zwiad elektroniczny - rozpoznanie satelitarne, nasłuch radiowy.
- cyberwywiad - włamania do sieci wojskowych, dezinformacja.

2. Szpiegostwo polityczne - to forma działalności wywiadowczej polegająca na zbieraniu, analizowaniu i prze-

kazywaniu poufnych informacji dotyczących polityki państw, partii politycznych, rządów lub organizacji międzynarodowych.

Metody działania:

- infiltracja struktur społecznych - werbowanie agentów w rządzie, partii politycznej czy organizacji międzynarodowej.
- przechwytywanie informacji i podsłuchy - nagrywanie rozmów czy przechwytywanie e-maili.
- cyberataki - włamywanie do systemów rządowych, kradzież dokumentów.
- dezinformacja i propaganda - wpływanie na opinię publiczną w celu manipulacji nastrojami społecznymi.

3. Szpiegostwo gospodarcze - może być prowadzone zarówno przez państwo jak i firmy, aby uzyskać przewagę na rynku. Jego celem jest pozyskanie np. tajemnic handlowych czy technologicznych.

Metody działania:

- werbowanie pracowników - zmuszenie ich do szpiegostwa za pomocą szantażu, zastraszania czy przekupstwa.
- cyberataki - włamania do sieci, ataki typu ransomware, malware.
- podsłuchy i monitorowanie elektroniczne - przechwytywanie rozmów telefonicznych, e-maili, nagrywanie służbowych spotkań.
- dezinformacja - rozpowszechnianie

falszywych informacji w celu np. zaszkodzenia reputacji firmy.

4. Szpiegostwo cybernetyczne - to działanie polegające na wykorzystaniu środków cyfrowych w celu uzyskania nielegalnego dostępu do tajnych informacji. W przeciwieństwie do tradycyjnego szpiegostwa, które obejmuje fizyczną obecność cyberszpiegostwo odbywa się w środowisku cyfrowym, przez co jest trudniejsze do wykrycia i łatwiejsze do przeprowadzenia z odległych miejsc. Ofiarą tych ataków może paść każdy - państwo, firma, osoba fizyczna - a ich celem są cenne informacje np. tajemnice państwowe, handlowe, czy własność intelektualna.

Metody działania:

- ataki phishingowe - wysyłanie fałszywych e-maili lub wiadomości w celu wyłudzenia danych do logowania.
- malware i spyware - instalowanie oprogramowania szpiegowskiego na urządzeniach ofiary.
- podsłuch sieciowy - przechwytywanie komunikacji w sieci.
- keyloggery - rejestrowanie naciśnięć klawiszy w celu zdobycia haseł i danych do logowania.

W obecnych czasach, cyfryzacji i globalnych napięć politycznych szpiegostwo cybernetyczne stanowi coraz większe zagrożenie.

Szpiegostwo, niezależnie od formy -

Zdj. iStock

czy polityczne, wojskowe czy gospodarcze - ma kilka wspólnych cech i metod działania.

Charakterystycznymi elementami szpiegostwa są:

* **tajność działania** – maskowanie się szpiega, działanie w konspiracji pod przykrywką innej, ale legalnej działalności,

* **zdobywanie wiadomości** – wszelkie sposoby na zdobywanie informacji będących tajemnicą,

* **przekazywanie wiadomości** przedstawicielom organizacji wywiadowczych – szereg czynności polegających na tajnej ekspedycji informacji w różnych formach – przewiezienie we własnej pamięci, przy użyciu skrytki, szyfrem, pismem utajonym, drogą radiową, pocztową, przez sieci komputerowe itp.

* **werbowanie agentów i informatorów** szpiegdy często rekrutują ludzi z dostępem do cennych informacji, wykorzystując do tego szantaż, przekupstwo oraz manipulację,

* **techniki dezinformacji** manipulacja mediami, rozpowszechnianie plotek i propagandy,

* **kontrwywiad i przeciwdziałanie** państwa i organizacje prowadzą działania, które mają na celu wykrycie i neutralizację szpiegów.

W Polsce szpiegostwo jest traktowane jako poważne przestępstwo i regulowane przez Kodeks karny.

Co grozi za szpiegostwo?

1. Za działalność szpiegowską, czyli przekazywanie, zbieranie lub przechowywanie informacji, które mogą zaszkodzić Polsce na rzecz obcego wywiadu **grozi kara od roku do 10 lat więzienia.**

2. Za działania na rzecz obcego wywiadu, czyli np. nawiązanie współpracy z obcym wywiadem lub działanie na jego korzyść **grozi kara od 3 do 15 lat więzienia.**

3. Za działalność wywiadowczą w siłach zbrojnych lub na ich temat **grozi kara od 5 lat do dożywocia.**

4. Za zamach na suwerenność lub integralność Polski w ramach współpracy z obcym wywiadem **grozi kara od 10 lat do dożywocia.**

Kara pozbawienia wolności do 3 lat grozi osobie, która wiedziała o działalności szpiegowskiej, ale tego nie zgłosiła. Jeżeli szpieg ujawni swoje działania i pomoże w ujęciu innych szpiegów, sąd może złagodzić karę, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

Za co może zostać ukarany obywatel Polski:

- za działalność na rzecz obcego wywiadu,

- za przekazanie informacji wyrządzającej szkodę Rzeczypospolitej Polskiej,

- za zorganizowanie i prowadzenie grupy szpiegowskiej działającej na szkodę naszego kraju,

- za wchodzenie do systemów informatycznych, gromadzenie danych i przechowywanie ich na rzecz obcego wywiadu ze szkodą dla Polski.

W Polsce przed szpiegostwem chronią głównie służby specjalne, które zajmują się kontrwywiadem i bezpieczeństwem naszego państwa oraz współpracują z innymi krajami w ramach struktur NATO i UE. Są to m.in.: **Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW)** - jest służbą specjalną powołaną do ochrony porządku konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej. Zajmuje się kontrwywiadem cywilnym (wykrywa i neutralizuje zagrożenia szpiegowskie w kraju).

Służba Kontrwywiadu Wojskowego (SKW) - to służba specjalna zajmująca się ochroną polskiej armii przed infiltracją obcych służb, wykrywa działalność wywiadowczą, która jest wymierzona w polskie siły zbrojne.

Policja i inne służby np. Agencja Wywiadu (AW) - Wspierają ABW i SKW w rozpracowywaniu siatek szpiegowskich. Mogą również prowadzić dochodzenia w sprawach związanych z działalnością obcych agentów. W czasie kryzysu lub zagrożenia

(np. wojny), działalność szpiegów może się nasilać. Będą zbierać informacje na temat sytuacji w kraju, wpływać na opinie publiczną czy sabotować działania rządu lub wojska.

Co powinno wzbudzić naszą czujność?

1. Podejrzane zachowanie osoby w naszym otoczeniu w sytuacji kryzysowej np. brak paniki, zachowanie spokoju czy niespodziewany wyjazd.

2. Nietypowe działania np. obserwowanie wojska czy policji, fotografowanie i nagrywanie ważnych miejsc (mostów, urzędu, szkoły, miejsc publicznych, szpitala).

3. Rozpowszechnianie fałszywych informacji, zachęcanie do buntu.

4. Pojawienie się obcych, nieznanym nam osób, poruszających się po miejscowości „bez celu”, błędzących, zadających ogólne pytania niewiązane z naszą osobą.

5. Zaparkowane przy drogach publicznych i pozostawione pojazdy na nieznanym tablicach rejestracyjnych, wyglądające na porzucone (mogą zawierać urządzenia rejestrujące przepływ ludności i pojazdów w danym miejscu).

6. Montowane w nietypowych miejscach urządzenia telekomunikacyjne np. skrzynki telefoniczne, kamery, podwieszone kable sieciowe.

Jeżeli jesteś świadkiem sytuacji która wzbudza Twoje uzasadnione obawy i podejrzenia dzwoń na policję 47 82 223 10

Redakcja

Chrońmy nasze dzieci, gdy są poza domem

Drogi Rodzicu! Zastanawiałeś się czy twoje dziecko potrafi odmówić, kiedy ktoś obcy częstuje je np. słodyczami? Czy wie jak powinno się zachować, gdy nieznajomy zaczepia je na ulicy lub proponuje podwiezienie do domu?

Bezpieczeństwo naszych dzieci poza domem to ważna kwestia, szczególnie w dzisiejszych czasach. Dzieci z natury są ufnie, a w miarę dorastania stają się coraz bardziej niezależne, co często może narazić ich na niebezpieczeństwo. Nie powinniśmy jednak tracić czujności i przestać ich pilnować.

Odpowiednia opieka, rozmowa i wpajanie podstawowych zasad bezpieczeństwa może ochronić ich przed zagrożeniami, które czyhają na nie poza domem. Warto uczyć dzieci już od najmłodszych lat jak powinny zachować się podczas kontaktu z nieznajomymi i, że nie każdy taki kontakt wiąże się z niebezpieczeństwem.

Przypomnij dziecku lub naucz go najważniejszych zasad:

1. Nie rozmawiaj z nieznajomymi i nie zatrzymuj się kiedy zaczepia Cię obca osoba.

2. Nie wsiadaj oraz nie podchodź za blisko do samochodu nieznajomego.

3. Jeśli widzisz zwalniający samochód i podróżujący tym autem Cię zaczepią uciekaj w przeciwnym kierunku! Dzięki temu zwiększysz swój czas na wezwanie pomocy, bądź ukrycie się w bezpiecznym miejscu (policja, szkoła, sklep, biblioteka i inne godne zaufania miejsca).

4. W razie potrzeby krzycz – „Pomocy”, „Nie znam go, nie znam jej!” Gdy zostaniesz złapany przez obcą osobę powinienes zwrócić uwagę osób trzecich np. mocno się szarpać, kopać, krzyczeć czy wołać o pomoc.

5. Nie oddalaj się z obcym, nawet gdyby twierdził, że zna rodziców i Cię do nich zaprowadzi.

6. Nie podawaj obcym żadnych informacji o sobie typu gdzie miesz-

kas, jak się nazywasz.

7. Nie przyjmuj prezentów ani słodyczy od obcych osób - może to być próba zdobycia zaufania lub odurzenia.

8. O każdej sytuacji zaczepek ze strony nieznajomego musisz od razu o tym opowiedzieć rodzicom lub nauczycielowi.

9. Nie przebywaj w miejscach gdzie nie ma dużo ludzi.

10. Zawsze mów rodzicom lub opiekunom dokąd idziesz i na jak długo.

Naucz dziecko, że jeżeli się zgubi ma stać w jednym miejscu i czekać, aż dorosły je znajdzie. Jeżeli to możliwe niech poprosi osobę dorosłą (policjanta, ochroniarza czy sprzedawczynię w sklepie) o pomoc.

W kontakcie z podejrzanymi osobami najważniejsze są 3 kroki:

1. Pierwszy krok - powiedz NIE i w razie potrzeby głośno krzycz!

2. Drugi krok – szybko odejdź od tej osoby.

3. Trzeci krok – poproś o pomoc innych dorosłych.

Aby nauczyć dziecko dbać o swoje bezpieczeństwo:

1. Szanuj jego granice - dziecko posiada wrodzony mechanizm, który zabezpiecza je przed skrzywdzeniem. Przyjmuj i szanuj jego „nie”, ponieważ mówienie „nie” to absolutna podstawa dbania o swoje bezpieczeństwo.

2. Buduj i wspieraj bezpieczną więź z dzieckiem - dobra relacja pozwala dziecku w razie problemów i trudnej dla niego sytuacji zwrócić się o pomoc do rodziców, a nie innego dorosłego, który go wysłucha.

3. Szanuj prywatność dziecka - naruszenie prywatności dziecka może skończyć się utratą zaufania, które później ciężko jest odbudować.

4. Interesuj się życiem dziecka - jeżeli interesujesz się tym co robi, jakie ma plany i marzenia, dla dziecka ozna-

cza to, że akceptujesz jego świat i go szanujesz.

5. Nie buduj sztucznego autorytetu - nie wmawiaj dziecku, że dorosły zawsze ma rację i należy go słuchać. Dziecko musi wiedzieć, że dorośli nie zawsze mówią prawdę i nie zawsze mają dobre intencje.

Zadaniem rodziców jest zapewnić dziecku bezpieczeństwa, ale to nie znaczy, że należy je trzymać pod kloszem. Trzeba z dzieckiem rozmawiać, opowiadać o różnych sytuacjach, które mogą się wydarzyć. Jeżeli dziecko będzie potrafiło rozpoznać zagrożenie, będzie wiedziało również jak może się przed nim bronić i sobie z nim poradzić.

Kontakt z nieznajomym dziecko może mieć nie tylko w świecie rzeczywistym, ale również tym wirtualnym, przez Internet. Osoba po drugiej stronie komputera, która podaje się za rówieśnika Twojego dziecka, wcale nie musi nim być. Należy uczulić dzieci na to, że gdy rozmawiają z obcymi osobami przez Internet muszą pamiętać o tym, że to co piszą do nich osoby z drugiej strony ekranu nie zawsze będzie prawdą.

Rodzicu! Nie zwlekaj z rozmową na temat zasad bezpieczeństwa. Jeśli jeszcze o tym nie rozmawiałeś z dzieckiem - zrób to jak najszybciej. Jeśli rozmawiałeś już dawno - przypomnij mu. Nie czekaj, aż ktoś zrobi to za Ciebie. Sam zadbaj o bezpieczeństwo swojego dziecka!

Kącik zielarski

Począwszy od tego numeru otwieramy we współpracy z panią Iwoną Janiak kącik zielarski. Rubrykę poświęconą ziołom i roślinom, które często rosną w naszych ogródkach lub obok nas na łąkach, w lesie lub przydrożnych rowach, a o których znaczeniu nie wiemy, lub zapomnieliśmy. Mamy nadzieję, że będzie to wspaniała okazja również do podróży w przeszłość, do czasów naszych babć, które dzięki właściwościom tych ziół i roślin leczyły różne dolegliwości w naszych rodzinach.

Zioła są obecne w życiu człowieka od wieków jako przyprawy, surowce lecznicze, a także elementy obrzędów. Nasze babcie stosowały zioła i było to czymś naturalnym. Kto z nas nie zna np. dziurawca, mięty czy rumianku? Może warto wrócić do starych sprawdzonych i skutecznych metod pomagających nam zachować nasze bezcenne zdrowie? Serdecznie zachęcam!

W tym numerze gazety przedstawiamy zioło, które być może wiele osób ma w swoim ogrodzie jako ozdobę, ale nie wie jakie to zioło ma cudne właściwości lecznicze.

Jest to Miodunka Plamista, zwana także płucnikiem lekarskim. Jak sama nazwa wskazuje zioło to jest pomocne w walce z chorobami układu oddechowego, łagodzi suchy i mokry kaszel, dzięki swoim właściwościom wykrztuśnym i powlekającym.

Działa także przeciwzapalnie, odtruwająco oraz detoksykująco. Regeneruje błonę śluzową dróg oddechowych i nawilża nabłonek. Wzmacnia układ odpornościowy organizmu.

Ziele miodunki wykazuje również działanie przeciwzapalne i przeciwbakteryjne, co czyni je skutecznym środkiem w walce z różnymi infekcjami.

Możemy uwzględnić kilka dolegliwości, na które pomaga Miodunka Plamista i są to:

- choroby układu oddechowego – przeziębienie, kaszel, zapalenie oskrzeli, astma, ból gardła, angina,
 - problemy trawienne – biegunka, wrzody żołądka i dwunastnicy, refluks,
 - stany zapalne skóry – trudno gojące się rany, oparzenia, wypryski, hemoroidy, infekcje bakteryjne i grzybiczne.
- Miodunkę można stosować w formie naparów, odwarów, płukanek, inhalacji, okładów lub kąpieli. Napary i odwary 1–2 łyżeczki suszonego lub świeżego zioła zalać szklanką wrzątku. Parzyć pod przykryciem przez 10–15 minut. Przecedzić. Pić 1–2 razy dziennie.

Ze stosowaniem miodunki nie należy przesadzać, gdyż zbyt duża jej ilość prowadzi do zaparć i nadmiernego wydalania moczu.

Miodunka plamista najlepiej rośnie na glebach próchnicznych, umiarkowanie wilgotnych i bogatych w składniki odżywcze. Preferuje miejsca półcieniste i cieniste, co sprawia, że doskonale radzi sobie w zacienionych zakątkach. Można ją także uprawiać w ogrodach, gdzie pełni rolę zarówno ozdobną, jak i leczniczą.

Prezentowany materiał nie stanowi porady o charakterze medycznym, ma wyłącznie charakter informacyjny.

Iwona Janiak

Zadbaj o swoje serce - program ChUK

Program Profilaktyki Chorób Układu Krążenia został opracowany dla osób szczególnie narażonych na te choroby. Program ma na celu podniesienie wiedzy i świadomości na temat tych chorób oraz zmniejszenie zachowalności na nie.

Kto może skorzystać z programu?

Program profilaktyki CHUK, adresowany jest do osób:

- mających 35 - 65 lat,
 - które złożyły deklarację wyboru lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
 - u których nie została dotychczas rozpoznana choroba układu krążenia, cukrzyca, przewlekła choroba nerek lub rodzinna hipercholesterolemia.
- Z programu możesz skorzystać raz na 5 lat.

Świadczenia wykonywane w ramach programu:

- badania biochemiczne określające stężenie we krwi cholesterolu całkowitego, LDL - cholesterolu, HDL - cholesterolu, triglicerydów i poziomu glukozy,
- pomiar ciśnienia tętniczego krwi,
- określenie BMI,
- wizyta lekarska, z oceną wystąpienia incydentu sercowo - naczyniowego.

Osoby u których rozpoznano chorobę układu krążenia, w zależności od wskazań medycznych, zostają skierowane (poza Programem) na dalszą diagnostykę lub leczenie do świadczeniodawców posiadających z NFZ umowę o udzielanie odpowiednich rodzajów świadczeń.

Program jest realizowany przez lekarza lub pielęgniarkę podstawowej opieki zdrowotnej. Świadczenia w ramach programu udzielane są bez skierowania. Wystarczy zgłosić się do swojego lekarza pierwszego kontaktu.

Źródło: NFZ

KILKA SŁÓW O ZDROWIU

Gdzie boli rak jelita grubego?

W Polsce każdego roku diagnozuje się około 18 tys. zachorowań na raka jelita grubego. Niepokojący jest fakt, że od kilku lat zachorowalność i umieralność na ten nowotwór wzrasta zarówno u kobiet jak i u mężczyzn. Rak jelita grubego to nowotwór złośliwy, który powstaje w dolnym odcinku przewodu pokarmowego. Znajomość objawów i szybka reakcja na niepokojące symptomy może być jedyną szansą na pokonanie tej choroby. Równie ważne są badania profilaktyczne ponieważ rak jelita grubego podobnie jak inne nowotwory we wczesnym stadium rozwoju może nie dawać żadnych niepokojących objawów. Co powinno nas zaniepokoić? Wszelkie pojawiające się nagle odmienności ze strony przewodu pokarmowego np. nagle problemy z wypróżnianiem o charakterze zaparc lub odwrotnie (zawsze były zaparcia, a nagle pojawia się biegunka), ból podczas wypróżniania, silne wzdęcia oraz krew w stolcu. Są to tzw. objawy flagowe, nazywane też czerwonymi flagami, które powinny skłonić nas do szybkiego kontaktu z lekarzem.

Inne objawy, które powinny nas zaniepokoić to:

- bóle brzucha - najczęściej pacjenci odczuwają ból w dolnej części brzucha, który może być stały lub skurczowy.
 - ogólne osłabienie,
 - niedokrwistość bez innych objawów ze strony przewodu pokarmowego (anemia),
 - utrata masy ciała - uczucie pełności lub dyskomfortu po jedzeniu jest częste, co może prowadzić do utraty apetytu i spadku masy ciała.
- Przyczyny zachorowania na raka jelita grubego nie zostały dokładnie poznane. Większe ryzyko zachorowania na tę chorobę występuje u osób, które:
- są obciążone genetycznie (występo-

wanie w rodzinie raka jelita grubego, zwłaszcza w młodym wieku 45-50 lat),

- chorują na choroby zapalne jelit np. wrzodziejące zapalenie jelit,
- chorują na cukrzycę typu 2,
- ukończyły 50. rok życia,
- nadużywają alkoholu i papierosów,
- otyłe,
- spożywają zbyt dużo czerwonego mięsa i przetworzonego (parówki, wędliny).

Rak jelita grubego w dużej mierze jest uleczalny. Wykrycie go w odpowiednim momencie daje szansę na całkowite wyleczenie. Dlatego bardzo ważne są badania kontrolne, głównie kolonoskopia oraz gastroscopia, które stanowią aktualnie podstawową technikę rozpoznawania i różnicowania chorób nowotworowych przewodu pokarmowego.

Kto może skorzystać z programu badań przesiewowych raka jelita grubego?

Do badań profilaktycznej kolonoskopii kwalifikują się osoby:

- bez objawów klinicznych sugerujących nowotwór jelita grubego,
- które nie miały wykonanej kolonoskopii w przeciągu ostatnich 10 lat, oraz spełniają kryterium wiekowe 50 - 65 lat lub 40 - 49 lat posiadające krewnego pierwszego stopnia, u którego rozpoznano nowotwór jelita grubego. Badania są bezpłatne i nie wymagają skierowania.

Nie obawiaj się kolonoskopii. Badanie można wykonać w znieczuleniu. Kolonoskopia jest precyzyjna i trwa od 15 do 40 minut. W zależności od wskazań medycznych badanie może być przeprowadzone w znieczuleniu miejscowym (z zastosowaniem żelu znieczulającego) lub znieczuleniu ogólnym (uśpienie), dlatego pacjent nie odczuwa dyskomfortu.

Zachęcamy do badań profilaktycznych i dbania o swoje zdrowie!

E- papierosy - młodzież sięga po nie bo ... może

Zdj. shutterstock.com 2564533089

W październiku ubiegłego roku Instytut Badań Społecznych i Rynkowych wspólnie opracował badania na temat dostępności i korzystania z wyrobów nikotynowych przez młodzież. Sondaż został przeprowadzony na grupie 1000 rodziców i 500 nastolatków w wieku 15 - 17 lat. Jego wyniki są bardzo niepokojące, ponieważ dostęp do produktów nikotynowych, w tym e - papierosów i podgrzewaczy tytoniu jest zbyt łatwy. Jak wynika z raportu „ aż 83% nastolatków i rodziców uważa go za łatwy lub bardzo łatwy, a 74% nie widzi problemów z kupieniem takich produktów”.

Powszechnie elektroniczne papierosy uznawane są za zdrowszy i lepszy zamiennik tradycyjnych papierosów. Pojawia się coraz więcej badań, które wskazują jednoznacznie, że e - papierosy mają negatywny wpływ na zdrowie człowieka, szczególnie na układ oddechowy i immunologiczny.

Obecnie młodzież ma dostęp do różnego rodzaju e - papierosów np. jednorazowych, smakowych czy tzw. zerońek, które nie zawierają nikotyny, ale zawierają aromaty smakowe o nieznanym wpływie na zdrowie człowieka. Aerosol z e - papierosa, który użytkownicy wdychają i wydychają z urządzenia, może zawierać szkodliwe i potencjalnie szkodliwe substancje, takie jak:

- nikotyna,
- bardzo drobne cząsteczki, które mogą być wdychane głęboko do płuc,
- aromaty, takie jak diacetyl,
- lotne związki organiczne,
- substancje chemiczne powodujące raka,
- metale ciężkie, takie jak nikiel, cyna i ołów.

Liquidy do e-papierosów zazwyczaj zawierają nikotynę, glikol propylenowy, glicerynę oraz aromaty. W zależności od rodzaju płynu może być on beznikotynowy lub zawierać nikotynę o różnym stężeniu.

Negatywne skutki palenia e - papierosów:

- szkodliwy wpływ na funkcjonowanie mózgu i całego procesu dojrzewania u dzieci i młodzieży (zaburzenia nastroju w tym depresja, pogorszenie myślenia, koncentracji i uczenia się).
- podrażnienie górnych i dolnych dróg oddechowych, kaszel, zmiany rozdmowne w płucach,
- zmniejszenie wydajności układu odpornościowego,
- podrażnienie oczu,
- skurcze i drżenie mięśni.

Co powinno zwrócić Twoja uwagę?

- dziecko potrzebuje więcej pieniędzy, które wydaje na zakup e - papierosów,
- wyczuwanie słodkich woni w pokoju dziecka,
- znajdowanie w pokoju dziecka nietypowych przedmiotów np. baterii od elektrycznego papierosa czy małych buteleczek.

Co zrobić gdy podejrzewasz, że twoje dziecko używa e - papierosów?

Nikt jeszcze nie wymyślił niczego lepszego niż rozmowa. Dzieci, które sięgają po papierosy mają zazwyczaj ku temu powody, dlatego warto poznać przyczynę takiego zachowania. Rozmawiamy z naszymi dziećmi, wyjaśniamy, że palenie nie czyni ich dorosłymi, ale stanowi zagrożenie dla ich rozwoju i zdrowia.

Uwaga na kleszcze!

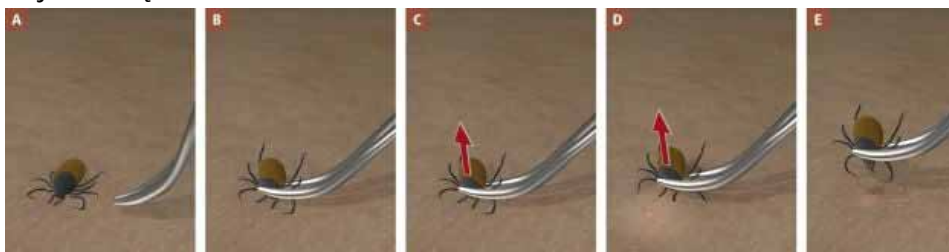
Coraz wyższe temperatury i więcej słońca powoduje, że swoją aktywność zwiększają kleszcze. Eksperci alarmują, że kleszcze zaczynają atakować już przy temperaturze 5 stopni powyżej zera. Obecnie są aktywne niemal przez cały rok, ponieważ zimy są za ciepłe, a zagrożeniem dla ich życia są dopiero temperatury sięgające poniżej -20 stopni.

Wbrew utartej opinii kleszcze nie atakują tylko w lasach. Najczęściej wspinają się na trawy oraz krzewy i tam „czekają” na swoje ofiary. Mimo, że są ślepe mają doskonale rozwinięty węch i potrafią wyczuć żywiciela po wydychanym przez niego dwutlenku węgla. Wybierając się na spacer do lasu czy parku należy zachować czujność, gdyż ukłucie kleszcza nie boli i nie daje natychmiastowych objawów. Po powrocie do domu powinno się dokładnie obejrzeć ciało. Kleszcze mogą utrzymywać się na skórze nawet do tygodnia, a im dłużej tam będzie, tym większe jest ryzyko wystąpienia infekcji. Jeżeli zobaczymy na naszej skórze wbitego kleszcza należy go jak najszybciej usunąć. Nie robimy tego rekami, nie wyciskamy go oraz nie smarujemy tłuszczem czy benzyną.

Jak zrobić to prawidłowo i skutecznie?

Kleszcza należy delikatnie chwycić pęsetą (najlepiej zakrzywioną) za główkę jak najbliżej skóry i usunąć go poprzez pociąganie jednostajnym ruchem pionowo do góry.

Miejsce po usunięciu kleszcza należy przemyć środkiem odkażającym, a ręce starannie umyć. Gdy w tym miejscu pojawi się okragłe zaczerwienienie, które postępuje trzeba jak najszybciej udać się do lekarza.

Najbardziej znaną chorobą przenoszoną przez kleszcze jest **borelioza**. Do jej charakterystycznych objawów należy rumień wędrujący (u ok. 60% pacjentów) i leczy się ją za pomocą antybiotyków. Borelioza często na początku nie daje żadnych objawów, dlatego trudno ją zdiagnozować. Atakuje głównie układ nerwowy i układ krążenia.

Inną poważną chorobą zakaźną przenoszoną przez kleszcze jest **kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)**. Choroba ma dwufazowy przebieg.

1. Faza zwiastunowa - objawy pojawiają się między 7 a 14 dniem po ukąszeniu przez kleszcza. Występują wówczas objawy podobne do grypy m.in. gorączka, ból głowy, ból mięśni i stawów. Z tego względu KZM często nie jest na tym etapie rozpoznawane.

2. Faza neuroinfekcji - rozpoczyna się gdy wirus dostanie się do układu nerwowego. Pomiędzy obiema fazami występuje okres remisji, który trwa zwykle od 1 do 9 dni. Faza ta może trwać od kilku tygodni do nawet kilku miesięcy, a jej objawy to m.in.: temp. do 40 stopni, ból głowy, sztywność karku, oczopląs, zaburzenia świadomości czy zaburzenia mowy. KZM może doprowadzić do poważnych powikłań, a nawet śmierci.

Jak chronić się przed kleszczami?

- stosuj środki chemiczne, które odstrasza kleszcze,
- wybierając się do lasu zakładaj długie spodnie i koszulkę z długimi rękawami,
- wybieraj jasne ubrania, ponieważ łatwiej jest zauważyć na nich kleszcze,
- po powrocie do domu otrzep ubranie, a swoje ciało dokładnie obejrzyj. Kleszcze najczęściej wgryzają się za uszami, na granicy włosów, na karku, na ramionach, pod pachami.

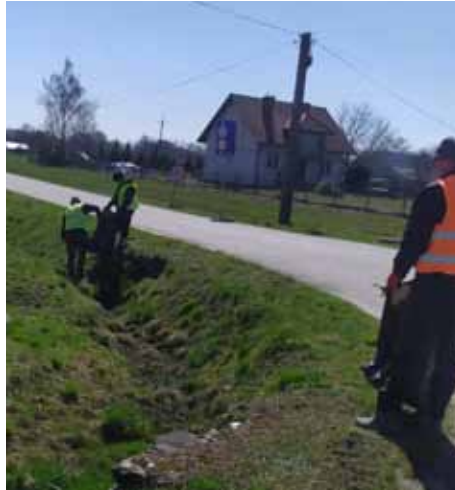
Prace porządkowe na terenie gminy

Jak co roku, wraz z nadejściem wiosny rozpoczynamy prace porządkowe na terenie naszej gminy. W wielu miejscach spotkać możemy pracowników interwencyjnych urzędu gminy, którzy rozpoczęli porządkowanie poboczy po zimie. Kompleksowe sprzątanie rozpoczęło się od zbierania śmieci z terenów zielonych, pasów drogowych oraz ścieżek. Obecnie porządkowane są parkingi i chodniki, a wzdłuż lokalnych dróg przycinane są trawniki i krzewy.

Dbłość o zielone przestrzenie oraz porządek w gminie jest bardzo ważny i przyczynia się do poprawy jakości życia w naszej społeczności.

Przy tej okazji prosimy bardzo wszystkich mieszkańców o to, aby nie wyrzucali śmieci do rowów podczas jazdy rowerem, motorem lub samochodem. Wiosna pokazuje, że bardzo za-

śmiecamy swoje otoczenie, wyrzucając śmieci do przydrożnych rowów. Osobom, które tak postępują zwracamy uwagę. Kultura i obyczaj, który nas określa zaczyna się od właśnie takich małych rzeczy, jak dbanie o porządek wokół siebie, dobre słowo i wzajemną pomoc. Jeżeli chodzi o śmieci przy każdym przystanku autobusowym

lub w miejscu publicznym na terenie naszej gminy znajdują się pojemniki na śmieci. Dowiedzmy tę pustą puszkę lub papierkę po jedzeniu, który spożyliśmy podczas jazdy do tego miejsca i wrzucmy do kosza. To ułatwia pracę naszym pracownikom gospodarczym oraz tym sposobem przyczyniamy się do utrzymania porządku publicznego.

Opieka nad zwierzętami bezdomnymi w naszej gminie

Jednym z obowiązków samorządu gminnego jest wyłapywanie i zapewnienie bezdomnym zwierzętom opieki i miejsca w schronisku dla zwierząt. Na lutowej sesji Rady Gminy został przyjęty program, który reguluje kwestie związane z opieką nad bezdomnymi zwierzętami.

Zadania priorytetowe programu to m.in.:

- ograniczanie populacji bezdom-

nych zwierząt poprzez sterylizację i kastrację zwierząt domowych, w szczególności psów i kotów,

- sprawowanie opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie,
- poszukiwanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt,
- odławianie bezdomnych zwierząt,
- zapewnianie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku,
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Opiekę lekarsko - weterynaryjną, w tym zabiegi sterylizacji i kastracji w razie konieczności zapewnia lek. wet. Jerzy Sulikowski Gabinet Weterynaryjny „ESKULAP” w Nowej Sarzynie. W przypadku zwierząt stwarzających poważne zagrożenie dla ludzi i innych zwierząt, dla których nie będzie można w danym momencie zapewnić miejsca w schronisku,

do czasu przewiezienia do schroniska, zwierzęta będą przebywać w miejscu czasowego przetrzymywania w Nowej Sarzynie ul. Bolesława Prusa 24. Tam, w razie konieczności uzyskują również pomoc lekarsko - weterynaryjną.

Schronisko dla bezdomnych zwierząt znajduje się natomiast w Sigiełkach 59, 37- 418 Krzeszów. Schronisko prowadzi akcję adopcji zwierząt. Każdy, kto zdecyduje się na adopcję jest pewny, że zwierzę posiada aktualne badania i szczepienia. Zainteresowanych zachęcamy do kontaktu ze schroniskiem lub urzędem gminy tel. 17 242 82 65.

Program realizowany jest ze środków budżetowych Gminy Grodzisko Dolne. Na realizację tego programu w roku 2025 przeznaczona została kwota 40 000,00 zł.

Redakcja

Kobiety świętują swój dzień

W sobotę, 8 marca w Ośrodku Kultury odbył się wieczór artystyczny pod hasłem „Kobietom... Paniom... Damom” dedykowany wszystkim kobietom. Na scenie wystąpiły tego wieczoru zespoły działające pod patronatem naszej placówki – Zespół Regionalny „Grodziszczoki”, Zespół Śpiewaczo - Obrzędowy „Leszczynka”, Zespół Śpiewaczy „Wiola” oraz Chór Żeński „Coro Bella Donna” wraz z solistami i zespołem muzycznym. Sobotnie występy zainaugurował Zespół Śpiewaczy „Wiola”, po czym nastąpiło wręczenie nagród laureatkom Konkursu Literackiego „Kobiety – słaba płeć czy odwrotnie?”. Z kolei w wykonaniu „Leszczynki” zgromadzona publiczność obej-

rzała zabawną skecz pt. „Chory facet” i posłuchała utworów ludowych. Zespół Regionalny „Grodziszczoki” tym razem wystąpił ze znanymi piosenkami typowo dla pań m.in. „Złoty pierścioneł”, „Milion białych róż”, „Czerwona jarzębina”, „Za zdrowie pań”.

Po występie zespołu delegacja gminy w osobach Wójta Gminy p. Jacka Chmury, Przewodniczącego Rady Gminy p. Jerzego Gdańskiego i radnego Andrzeja Sigdy wręczyła wszystkim obecnym paniom kwiaty i przekazała okolicznościowe życzenia.

Puentą wieczoru był widowiskowy występ Chóru Żeńskiego „Coro Bella Donna” wraz z solistami i zespołem muzycznym.

Wykonawcy przenieśli publiczność w niezapomnianą atmosferę lat dwudziestych minionego wieku pełną eleganckich strojów, kawiamianych spotkań i znanych przebojów muzycznych o kobietach. Cały wieczór upłynął w bardzo miłej atmosferze, a czar tego urokliwego spotkania zapewne zapisze się na długo w pamięci jego uczestników.

Małgorzata Burda-Król

Nasz gmina przystąpiła do rywalizacji o Rowerową Stolicę Polski

Drodzy Mieszkańcy! Spieszymy Was poinformować, że nasza gmina przystąpiła do rywalizacji o tytuł Rowerowej Stolicy Polski. Na czym będzie polegać ta zabawa? Rywalizacja prowadzona jest za pomocą aplikacji „Aktywne Miasta” (dostępnej w Google Play, App Store i Garmin). Aby wziąć udział w tej rywalizacji należy ściągnąć powyższą aplikację i rejestrować swoje przejazdy rowerowe.

Główna rywalizacja potrwa od 1 czerwca do 30 czerwca, jednak już teraz trwa rozgrzewka (od 21 marca do 21 maja) i jest to doskonała okazja, aby odpowiednio

wcześniej zadbać o formę i przygotować się do czerwcowego wyzwania.

Każdy uczestnik przystępując do rywalizacji, może reprezentować tylko jedną gminę, dla której będzie zbierać przejechane na rowerze kilometry. Przejazdy mogą odbywać się w dowolnym miejscu na świecie, tak więc zachęcamy wszystkich, zarówno Mieszkańców naszej gminy, którzy mieszkają na miejscu, jak i wszystkie osoby, które pochodzą z naszej gminy, ale mieszkają np. w innych miejscach w kraju lub za granicą. Wy też możecie stać się jedną

wielką drużyną i zbierać kilometry dla Gminy Grodzisko Dolne. Jeżdżąc na rowerze zdobywamy kilometry zarówno dla gminy jak i każdy dla siebie. Gmina walczy o tytuł Rowerowej Stolicy Polski, a każdy z nas indywidualnie o cenne nagrody, które zostaną rozdane po zakończeniu rywalizacji. Zachęcamy też do tworzenia grup, takich jak zakłady pracy, szkoły, kluby rowerowe czy grupy kolarskie, które mogą razem uczestniczyć w zabawie i dodatkowo wzajemnie się motywować.

Do zobaczenia na trasie !!

Dzień Kobiet z siatkówką

W dniach 12 - 13 marca odbył się festiwal piłki siatkowej kobiet. W ramach projektu „Dzień kobiet z siatkówką” rozegraliśmy dwa turnieje. W pierwszym dniu rywalizowały uczennice szkółki siatkarskiej Impuls, które rozegrały mecze między sobą w kategorii czwórek. W następnym dniu na hali sportowej w Grodzisku Dolnym gościliśmy osiem zespołów pań, które rywalizowały w małych grach 4x4. Po niezwykle zaciętych meczach, bardzo późną porą wyłoniliśmy drużyny, które stanęły na podium. I miejsce zdobyła drużyna LO Chrobry Leżajsk, na drugim miejscu uplasował się MKS I Łańcut. Najniższe miejsce na podium przypadło drużynie Impulsu Grodzisko Dolne – organizatorkom rozgrywek. Wszystkie zawodniczki zostały udekorowane przez zastępcę Wójta Gminy Grodzisko Dolne pana Mariusza Jasica pamiątkowymi medalami i pięknymi tulipanami. Dzień kobiet z siatkówką pokazał

piękno tej dyscypliny sportowej do której uprawiania gorąco zapraszamy. Treningi dla grup młodzieżowych odbywają się na hali sportowej w Grodzisku Górnym w każdą środę. Dziękujemy wszystkim zaangażowanym w przygotowanie turnieju, a w szczególności Wójtowi Gminy Gminie Grodzisko Dolne, który objął to wydarzenie swoim patronatem.

Paweł Matuszek

Erasmus+ - krótkoterminowa mobilność edukacyjna uczniów na Słowację

Funded by
the European Union

W ramach akredytacji Erasmus+ na lata 2021 - 2027 uczniowie Zespołu Szkół im. prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym mieli okazję uczestniczyć w krótkoterminowej mobilności edukacyjnej na Słowacji podczas ferii zimowych w dniach 16 - 27 luty. Program ten trwał 12 dni i stanowił wyjątkową okazję do zdobycia nowych doświadczeń zarówno edukacyjnych, jak i kulturowych. W mobilności wzięło udział sześciu uczniów z klas 6 i 7, którym towarzyszyło trzech opiekunów. Miejszem docelowym była szkoła podstawowa Cirkevná základná škola s materskou školou Jána Krstiteľa w Partizánske na Słowacji. W trakcie pobytu uczniowie uczestniczyli w zajęciach szkolnych, jak też pozalekcyjnych. Czterech z nich mieszkało u rodzin goszczących, których dzieci były w podobnym wieku, natomiast dwóch pozostałych uczniów zakwaterowano w hotelu. Poza zajęciami szkolnymi uczniowie mieli okazję brać udział w różnorodnych aktywnościach w szkole i poza nią. Wśród nich znalazły się m.in.: wizyta w kawiarni Azul, jazda na gokartach, zwiedzanie miasta, wycieczka do zamku w Bojnicach, wyprawa do Bratysławy, zwiedzanie zamku na wodzie w Par-

tizánske, treningi sportowe, udział w wydarzeniu MMA, gra w paintball laserowy oraz dwa wyjazdy na farmę.

Mobilność edukacyjna w ramach programu Erasmus+ była niezwykle wartościowym doświadczeniem dla wszystkich uczestników. Uczniowie mieli szansę rozwijać umiejętności językowe, poznawać inną kulturę oraz nawiązywać nowe przyjaźnie. Wspomnienia z tego wyjazdu na pewno pozostaną na długo w ich pamięci, a zdobyte doświadczenia przyczynią się do ich dalszego rozwoju edukacyjnego i osobistego.

Zespół projektowy Erasmus+

Macedonia Północna, Bitola - wizyta uczniów z ZS w Grodzisku Dolnym

W dniach od 2 do 8 marca grupa 10 uczniów z nauczycielami z Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym przebywała w Macedonii Północnej w ramach przyznanej Akredytacji przez Agencję Programu Erasmus+ realizowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Gościliśmy w Szkole Podstawowej im. Klimenta Ohrydskiego w Bitoli. Nasza wizyta miała na celu rozwój kompetencji społecznych poprzez wykorzystanie działań artystycznych, metod opartych

na aktywizacji i współpracy w grupie, rozwinięcie umiejętności pracy zespołowej, integrację młodzieży z różnych krajów Europy, poznanie kultury, tradycji, historii odwiedzanego kraju oraz doskonalenie umiejętności posługiwania się językiem angielskim.

Dzięki zajęciom warsztatowym, w których uczestniczyli uczniowie polscy i macedońscy, poznaliśmy tradycyjne instrumenty muzyczne, wykonywaliśmy biżuterię, malowaliśmy stroje ludowe obydwu krajów. Wykonując słowniki polsko - angielsko - macedońskie, dowiedzieliśmy się, że nasze języki mają wiele podobnych, a nawet identycznych słów. Poznaliśmy tradycyjne potrawy i desery macedońskie. Doskonałą okazją do poznania przyrody Macedonii Północnej były wycieczki do Parku Narodowego Pelister i nad Jezioro Ochrydzkie. Macedonia Północna posiada piękne krajobrazy ze względu na położenie w górzystym terenie. Jezioro Ochrydzkie zrobiło na

nas wielkie wrażenie. Jest ono otoczone górami, a miasteczko Ochryda słynie z produkcji biżuterii z perłami ochrydzkimi. Tutaj odwiedziliśmy jeden z warsztatów jubilerskich oraz pracownię, w której wytwarzany jest papier czerpany. Miasteczko jest pełne małych domów wczasowych, kawiarenek i jest naprawdę urokliwe.

Z wyjazdu do Macedonii Północnej zachowamy wiele miłych wspomnień oraz wiedzę i doświadczenia. Żaden film, książka czy opowieść podróżnika nie zastąpi takiej wyjątkowej podróży. Wizyty w zaprzyjaźnionych szkołach Unii Europejskiej uczą nas również samodzielności, otwartości, tolerancji oraz poszanowania dla innych kultur i religii. Pomagają nam zrozumieć, że pomimo wielu różnic jesteśmy takimi samymi ludźmi, którzy spotykając nieznajomych, potrafią okazać przyjaźń, pomoc i obdarować uśmiechem.

Anna Czerwonka

Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza ze Zmysłówki z wizytą w JRG w Nowej Sarzynie

W pierwszy dzień wiosny, 21 marca jak przystało na porządnym „wagiarowiczów”, Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza ze Zmysłówki skróciła nieznacznie zajęcia w miejscowej szkole i w samo południe udali się wraz z opiekunami do Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej w Nowej Sarzynie.

Tam zostali przywitani przez Dowódcę Jednostki st. kpt. Piotra Pinderskiego i Dowódcę Zmiany kpt. Jacka Grabowca oraz druha naszej OSP, a zarazem pracownika JRG st. sekc. Piotra Kruka. Głównym celem wizyty było odwiedzenie Sali Edukacyjnej „OGNIK”. A tam? Masa atrakcji: symulatory, filmiki edukacyjne, zadymiona sala, drabina... Po trwającej bez mała godzinie teorii, którą z wielkim zaangażowaniem przedsta-

wił kpt. J. Grabowiec, przyszedł czas na praktykę. Tajniki tej części przybliżył st. sekc. P. Kruk. Nasza „młodzieżówka” za wizytę odwziewała się słodkościami, którymi częstowali napotkanych na służbie strażaków. Na koniec przyszedł czas na posiłek. Po dniu pełnym atrakcji, była ulubiona przez wszystkich pizza.

Jeszcze raz całej Kadrze JRG w Nowej Sarzynie, na czele z Dowódcami dziękujemy za serdeczne przyjęcie i zaangażowanie w przekazanie wiedzy oraz wycieczkę po Jednostce. Do zobaczenia.

Dominik Bartnik

II Międzszkolny Turniej Szachowy

W dniu 20 marca w Tarnogórze odbył się emocjonujący turniej szachowy, który zgromadził zawodników z całego regionu. Wśród uczestników był również uczeń Szkoły Podstawowej w Wólce Grodziskiej, Karol Różyci, który po pasjonującej rywalizacji wywalczył II miejsce, zdobywając uznanie zarówno wśród przeciwników, jak i publiczności.

Sukces ten cieszy nas tym bardziej, że nasza szkoła zajęła w tej rywalizacji III miejsce w powiecie na 10 szkół uczestniczących w rywalizacji.

Paweł Matuszek

STYPENDIA WÓJTA PRYZNANE

W ramach Gminnego Programu Wspierania Uzdolnionych Uczniów Wójt Gminy Grodzisko Dolne po raz kolejny przyznał stypendia dla zdolnych uczniów ze szkół podstawowych i szkół średnich za I półrocze roku szkolnego 2024/2025. Stypendium otrzymało 73 uczniów w trzech kategoriach: I - 500 zł - 7 uczniów, II - 300 zł - 21 uczniów, III - 200 zł - 36 uczniów.

Uczniowie uzyskali stypendia za wysokie wyniki w nauce, wzorowe zachowanie, osiągnięcia sportowe, wysokie wyniki w konkursach przedmiotowych, artystycznych na szczeblu wojewódzkim, a także za pracę społeczną w środowisku lokalnym.

Przyznane zostały też stypendia specjalne dla 10 uczniów za wybitne osiągnięcia w teatralnym konkursie wojewódzkim oraz w międzynarodowych mistrzostwach tanecznych: Grup Show Dance Formations

Children i Boogie Woogie.

Wszystkim uczniom gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

Z kart historii - Wspomnienia Sybiraka

... Tu major przerwał czytanie i zapytał: - Gdzie chcecie jechać? Oszłomiony treścią zaświadczenia i terminem uwolnienia mnie z zesłania, na pytanie majora - gdzie chcę jechać - początkowo nie odpowiedziałem, nie doszło ono do mojej świadomości. Major uśmiechając się życzliwie powtórzył pytanie. W mgnieniu oka zorientowałem się, że komendant placówki MWD traktuje mnie jak obywatela sowieckiego! Stało się tak dlatego, ponieważ na zaświadczeniu celowo nie było ujawnione moje polskie obywatelstwo, więc nie mogłem mu mówić, że chcę jechać do Polski. Zdawałem sobie sprawę, że on takich uprawnień nie ma. Na wyjazd z ZSRR potrzebna jest wiza wyjazdowa, którą może mi wydać tylko władza w Moskwie. Odpowiedziałem, że chcę jechać do Moskwy. - Czy w Moskwie macie rodzinę, czy krewnych? Odpowiedziałem bez zastanowienia: - tak, mam krewnych. Major wziął do ręki pióro i na wykropkowanej linii napisał: „sledujet w gorod Moskwa”. Następnie wręczył mi zaświadczenie za pokwitowaniem odbioru. Podziękowałem majorowi, trzasnąłem obcasami, zrobiłem po wojskowemu w tył zwrot i wyszedłem na ulicę, czytając po drodze od nowa treść tak ważnego dla mnie dokumentu, stwierdzającego autorytatywnie, że jestem zwolniony z zesłania. Najbardziej fascynowało mnie sformułowanie mojej rehabilitacji - uznać karę za niebyłą. Co za słownictwo w sowieckim prawodawstwie. Jak można uznać dotychczasowy okres jedenastoletniego pobytu w więzieniach, w łagrach, na zesłaniu za niebyły. Tyle nędzy, tyle upokorzeń, tyle cierpień, głodu i poniewierki, terroru moralnego i fizycznego, nie można przecież przekreślić trzema słowami - uznać za niebyłą... Ale w ustawodawstwie sowieckim jest to możliwe. Tu obowiązują inne prawa, nie europejskie, a azjatyckie, względnie euroazjatyckie. Dobrze, że przynajmniej

mogłem moją rehabilitację czytać za życia i skorzystać z niej. W Związku Sowieckim zazwyczaj rehabilituje się poszkodowanych po śmierci i tylko byłych członków partii. (...) Z zaświadczeniem w kieszeni poszedłem prosto do fryzjerni, żeby pokazać je Waśce. Waśka przyjął tę wiadomość z mieszanymi uczuciami. Dobrze było nam razem i rozłąka zakłóciłaby tok naszego dotychczasowego życia. Ale mimo wszystko pogratulował mi i zapewnił, że postara się o pół litra „moskowskiej”, by wieczorem uczcić to wydarzenie w gronie najbliższych.

Wiadomość o uwolnieniu mnie z zesłania i rehabilitowaniu przez Generalną Prokuraturę rozeszła się błyskawicznie po osadzie turuchańskiej. Prawie wszyscy zesłańcy, znajomi czy nieznajomi, przychodzili do mnie do domu, zaczęli na drodze, żeby dokładnie dowiedzieć się o moim zwolnieniu z zesłania i jak do tego doszło. Moje zwolnienie było pierwszą jaskółką, zwiastującą powiew nadchodzącej odwilży i złagodzenia terroru, który dotychczas panował.

Już następnego dnia udałem się do naczelnika gospodarki komunalnej z prośbą o zwolnienie mnie z pracy i wydania zaświadczenia, że jestem posiadaczem obligacji pożyczkowych na łączną kwotę 2 400 rubli. Tumieńcew jakby chciał zemścić się za przykrość, jakie mu wyrządzałem przy każdej okazji, oświadczył mi, że w tym roku nie może mnie zwolnić, ponieważ zostałem zaliczony do planu na 1954 rok i on nie ma kim mnie zastąpić, tym bardziej, że teraz okres letni i jest największy nawał pracy. Zawiedziony poszedłem do prokuratora, żeby podziękować mu za napisanie prośby, która tym razem była skuteczna, a zarazem prosić go o wywarcie nacisku na mojego pracodawcę, aby zwolnił mnie z pracy. Prokurator był zadowolony z pomyslnego załatwienia mojej sprawy. Dawało mu to satysfakcję i umacniało

w wierze, że władza sowiecka jest praworządna i naruszenie tej praworządności należy już do przeszłości. Odnośnie mojej prośby w sprawie zwolnienia mnie z pracy, prokurator powiedział wprost, że nie może mi pomóc. - Gdyby nie chciano przyjąć was do pracy, to w takim wypadku ja mam prawo interweniować, bo u nas każdy obywatel ma prawo do pracy. Ale jeśli chodzi o zwolnienie z pracy to decyzja należy wyłącznie do pracodawcy, w tym wypadku do naczelnika gospodarki komunalnej. Odpowiada on za wykonanie rocznego planu, który układany jest między innymi na podstawie liczby ludzi zdolnych od pracy. Udałem się do majora Majborody, szefa placówki MWD w Turuchańsku z zapytaniem, czy jeśli wyjadę z Turuchańska, nie będę traktowany jako uciekinier i poszukiwany przez MWD. Major oświadczył mi, że jestem już skreślony z ewidencji zesłańców na podstawie orzeczenia Generalnej Prokuratury, a obecnie moim obowiązkiem jest zgłosić się do miejscowej komendy milicji obywatelskiej i ubiegać się tam o uzyskanie paszportu. Domyśliłem się, że chodzi tu naturalnie o paszport sowiecki. Pomyślałem sobie w duchu - niestety, tego obowiązku nie spełnię. Zgłoszenie się po paszport jest równoznaczne z przyjęciem obywatelstwa radzieckiego, a tego wcale nie pragnę. Znając surowe przepisy o ewidencji ludności, zdałem sobie sprawę, że z chwilą skreślenia mnie z ewidencji MWD, muszę zameldować się na komendzie milicji, gdzie automatycznie mogę otrzymać paszport sowiecki. Trzeba więc zrobić wszystko, aby jak najszybciej opuścić Turuchańsk. Udałem się na lotnisko, pokazałem zwiadowcy lotów powietrznych zaświadczenie Generalnej Prokuratury z dopiskiem majora MWD w Turuchańsku, że udaję się do Moskwy. Zwiadowca przeczytał zaświadczenie, poszedł do sąsiedniego pokoju, by praw-

dopodobnie połączyć się telefonicznie z majorem Majborodą, za chwilę powrócił i powiedział, że mogę sobie kupić bilet lotniczy do Moskwy. Zapytałem o cenę biletu i kiedy będę mógł wyjechać. Zawiadowca oświadczył, że bilet do Moskwy kosztuje 700 rubli, a wyjechać mogę za 10 dni. Bez namysłu wykupiłem bilet i postanowiłem datę wyjazdu zachować w tajemnicy, żeby mój pracodawca nie przeszkodził mi w wyjeździe. Wróciłem do domu. O swoim ostatecznym postanowieniu powiedziałem tylko Waśce i jego żonie. Pokazałem im bilet na samolot. Waśka zaskoczony moją decyzją radził mi, abym nie czynił tego pochopnie i nie wyjeżdżał bez załatwienia zwolnienia z pracy. Wyjaśniłem mu, że każda zwłoka w wyjeździe z Turuchańska, grozi mi przyjęciem obywatelstwa radzieckiego, czego za wszelką cenę pragnę uniknąć. Waśka po namyśle postanowił pomówić z Tumieńcem, który często zachodził do fryzjerni i korzystał z jego usług. Znali się dobrze i Waśka znał również jego słabą stronę - pociąg do wódki i do jednej z jego pracownic w zakładzie fryzjerskim.

Następnego dnia Waśka wracał z pracy obciążony paczkami produktów. Już na progu domu w uniesieniu krzyknął: - załatwione! Złożył paczki na stole, poprosił żonę o przygotowanie zakąski, a mnie o przyniesienie spirytusu i zrobienie dobrej wódki. - Dzisiaj wieczorem odbędzie się w naszym domu libacja, na którą zaprosiłem Tumieńca i fryzjerkę, jego kochankę. Nina skrzętnie przygotowała syberyjskie „plemienie” (pierożki) i zimne zakąski rybne, tak lubiane przez tutejszych mieszkańców. Stół zasłano białym obrusem i zastawiono obficie jadłem i wódką. Wreszcie zjawili się goście. Uczta zaczęła się od spożywania na gorąco „plemienii”. Są to małe pierożki nadziane wieprzowym mięsem. Następnie zaczęto szklankami pić mocną wódkę, zakąsając śledzikami. Kiedy Tumieńce miał już moc-

no w czubie, zaczął być wylewnie czuły w stosunku do wszystkich biesiadników. Ścisnął i całował po kolei, zapewniając, że zawsze miał wiele szacunku dla zesłańców, ale jako partyjny aktywista, nie mógł tego ujawniać. Dzisiaj czasy zmieniły się i między nami nie ma i nie powinno być różnic. Waśka, Nina, nawet fryzjerka jakby na komendę, zaczęli chwalić walory mojego charakteru. Przyłączył się do nich, zalany już na dobre, nawet sam Tumieńce. Wygrzebał gdzieś w pamięci, że jego babcia była Polką, córką Polaka zesłanego w okresie carskiego panowania. Tumieńce zapewnił mnie, że już jutro wyda mi książeczkę pracy i poleci buchalterowi rozliczenie mnie z gospodarką komunalną. Następnego dnia zgłosiłem się w gabinecie Tumieńce, który siedział za biurkiem z zaczerwienionymi oczami z przepicia i niewyspania. Uśmiechnął się do mnie znacząco. Wezwał swojego buchaltera, polecając mu obliczyć moją należność za pracę do ostatniego dnia napisać zaświadczenie dla banku, jakie numery obligacji pożyczkowych zostały wydane na moje ręce. Sam natomiast zajął się wpisywaniem do książeczki pracy przebiegu mojej pracy i opinii za okres mego pobytu w Turuchańsku. Opinia była bardzo pochwalna. Z wypełnioną książeczką pracy i z zaświadczeniem na 2 400 rubli wyszedłem z Tumieńcem z gabinetu, by w gospodzie oblać moje rozliczenie z gospodarką komunalną. Wstąpiliśmy do fryzjera po Waśkę i drugi już wieczór oblewaliśmy moje zwolnienie z pracy. Tym razem w poszerzonym gronie, ponieważ Waśka zaprosił swojego ziomka, żeby kupił u mnie połowę domu. Szybko dobiliśmy targu i sprzedałem swoją połowę domu za 4 500 rubli.

Z sześcioma tysiącami rubli w kieszeni oczekiwałem na termin mojego wyjazdu z Turuchańska. A tymczasem odwiedzałem moich znajomych zesłańców i pocieszałem ich, że przyjdzie czas wyjazdu z Syberii i dla nich. Odwiedzi-

łem także byłego pracownika Ambasady Amerykańskiej w Moskwie, Frydmana, z którym zaprzyjaźniłem się podczas przejazdu statkiem z więzienia w Krasnojarsku do Turuchańska. Osobliwy życiorys miał ten Amerykanin, żydowskiego pochodzenia. Jego opowiadania słuchałem z otwartymi ustami. Był członkiem komitetu amerykańskiej partii komunistycznej. Do Związku Socjalistycznego przyjechał w 1929 roku. Po jakimś czasie został zatrudniony jako nauczyciel języka angielskiego. Równocześnie utrzymywał kontakt ze swoimi towarzyszami w Ameryce. Na ten cel otrzymywał specjalne fundusze. Był kilka razy także w Stanach Zjednoczonych. Całą duszą był oddany ideologii komunistycznej. Był gorliwym propagatorem i wyznawcą ewangelii marksistowsko - leninowskiej.

W 1941 roku, po napaści armii niemieckiej na Związek Radziecki, Stany Zjednoczone postanowiły nawiązać stosunki dyplomatyczne ze Związkiem Radzieckim na szczęblu ambasad. Wkrótce cały zespół pracowników ambasady amerykańskiej, na czele z ambasadorem Harrimanem przyjechał do Moskwy. Stany Zjednoczone zobowiązały się udzielić Związkowi Radzieckiemu wszelkiej pomocy militarnej i gospodarczej w walce z niemieckim okupantem. Po ulokowaniu się Ambasady Amerykańskiej w Moskwie, Frydman wiedziony ciekawością, jakie zmiany zaszły w Stanach Zjednoczonych w ostatnich czasach, odwiedził swoich ziomków w ambasadzie. Zachodził tam często na pogawędki na tematy o sytuacji wojennej. Jeden z członków ambasady zaproponował Frydmanowi pracę w ambasadzie, mając na uwadze jego znajomość języka rosyjskiego i tutejszych stosunków.

cdn...

„Wspomnienia Sybiraka” Józef Sigda

**Wójt Gminy Grodzisko Dolne
ogłasza II przetarg ustny nieograniczony
na sprzedaż działek położonych w miejscowości Zmysłówka**

**Przetarg odbędzie się w dniu 29 kwietnia 2025 roku
w Urzędzie Gminy Grodzisko Dolne (pokój nr 6)**

- 1. Działka nr 837/1** o pow. 0,1852 ha - **Godzina przetargu 10:00**
cena wywoławcza wynosi 79 306,00 zł + VAT 23% - wadium 7 930,60 zł
- 2. Działka nr 837/2** o pow. 0,1650 ha - **Godzina przetargu 10:30**
cena wywoławcza wynosi 70 656,00 zł + VAT 23% - wadium 7 065,60 zł
- 3. Działka nr 837/3** o pow. 0,1650 ha - **Godzina przetargu 11:00**
cena wywoławcza wynosi 70 656,00 zł + VAT 23% - wadium 7 065,60 zł
- 4. Działka nr 837/4** o pow. 0,1650 ha - **Godzina przetargu 11:30**
cena wywoławcza wynosi 70 656,00 zł + VAT 23% - wadium 7 065,60 zł
- 5. Działka nr 837/5** o pow. 0,1645 ha - **Godzina przetargu 12:00**
cena wywoławcza wynosi 70 442,00 zł + VAT 23% - wadium 7 044,20 zł
- 6. Działka nr 837/12** o pow. 0,1490 ha - **Godzina przetargu 12:30**
cena wywoławcza wynosi 63 804,00 zł + VAT 23% - wadium 6 380,40 zł
- 7. Działka nr 837/13** o pow. 0,1651 ha - **Godzina przetargu 13:00**
cena wywoławcza wynosi 70 699,00 zł + VAT 23% - wadium 7 069,90 zł
- 8. Działka nr 837/14** o pow. 0,1652 ha - **Godzina przetargu 13:30**
cena wywoławcza wynosi 70 742,00 zł + VAT 23% - wadium 7 074,20 zł
- 9. Działka nr 837/15** o pow. 0,1653 ha - **Godzina przetargu 14:00**
cena wywoławcza wynosi 70 784,00 zł + VAT 23% - wadium 7 078,40 zł
- 10. Działka nr 837/16** o pow. 0,1895 ha - **Godzina przetargu 14:30**
cena wywoławcza wynosi 81 147,00 zł + VAT 23% - wadium 8 114,70 zł

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłata wadium gotówką w wysokości 10% ceny wywoławczej, najpóźniej do 25 kwietnia 2025 roku w kasie urzędu gminy do godz. 13:00 lub na konto sprzedającego, znajdujące się w BS w Grodzisku Dolnym nr rachunku: 41 9187 1024 2003 2000 1270 0027

Na wpłacie wadium oprócz imienia i nazwiska oraz adresu należy podać numer działki, na którą wniesiono wadium.

Osobom, które wygrają przetarg wadium zostanie wliczone w cenę zakupu, natomiast pozostałym uczestnikom zostanie zwrócone. Dodatkowe informacje pod nr tel. **17 242 82 65 wew. 161.**

Renta wdowia

Złóż wniosek!

Sprawdź, jak to zrobić

✓ Renta wdowia to połączenie dwóch świadczeń

Renta wdowia nie jest nowym świadczeniem. To połączenie wypłaty renty rodzinnej z innym świadczeniem np. własną emeryturą. Przysługuje wdowom i wdowcom.

Jeżeli masz prawo tylko do jednego świadczenia, najpierw złóż wniosek o drugie świadczenie: swoją emeryturę lub rentę albo rentę rodzinną po współmałżonku.

✓ Kto może otrzymać świadczenie łącznie z rentą rodzinną

Aby otrzymać świadczenie łącznie z rentą rodzinną, musisz spełnić **wszystkie** poniższe warunki:

- mieć co najmniej **60 lat** (jeśli jesteś kobietą) i **65 lat** (jeśli jesteś mężczyzną);
- do dnia śmierci Twojego małżonka pozostawać z nim we wspólności małżeńskiej;
- nabyć prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż w dniu ukończenia przez Ciebie 55 lat (jeśli jesteś kobietą) lub 60 lat (jeśli jesteś mężczyzną);
- nie pozostawać obecnie w związku małżeńskim.

Prawo do wypłaty świadczeń łącznie z rentą rodzinną ustaje z dniem poprzedzającym dzień, w którym zawrzesz nowy związek małżeński.

✓ Nie zwlekaj! Złóż wniosek!

Wniosek o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną (ERWD) możesz złożyć na kilka sposobów:

- **w placówce ZUS** - w razie wątpliwości pracownicy pomogą wypełnić i złożyć wniosek.
- **wysłać pocztą** - wniosek o rentę wdowią (ERWD) wydrukuj ze strony www.zus.pl, wypełnij i podpisz. Następnie wyślij go na adres najbliższej placówki ZUS.
- **elektronicznie** - jeśli masz profil na PUE/ eZUS, to wniosek możesz złożyć przez internet.

✓ Sprawdź na zus.pl, jeśli masz wątpliwości

Jeśli masz wątpliwości, czy spełniasz łącznie wszystkie warunki niezbędne do otrzymania renty wdowiej, możesz to sprawdzić.

Na stronie internetowej www.zus.pl znajdziesz **ankietę renty wdowiej**. Po jej wypełnieniu skorzystaj z **kalkulatora** do obliczenia szacunkowej wysokości renty wdowiej.

We wniosku wskażesz sposób, w jaki chcesz łączyć świadczenie z rentą rodzinną. Masz do wyboru:

- 100% renty rodzinnej, 15% emerytury albo
- 100% emerytury, 15% renty rodzinnej.

Masz pytania? Zadzwoń: 22 560 16 00

Powiatowy Urząd Pracy w Leżajsku
zaprasza na:

Leżajskie Targi Pracy

24 KWIETNIA 2025 R.

Miejsce targów:
HALA SPORTOWA
przy Zespole Szkół Technicznych
im. Tadeusza Kościuszki w Leżajsku

Godziny otwarcia
10:00 - 13:00
Wstęp wolny !!!

Patronat honorowy:
Starosta Leżański
Zdzisław Leśko

Partnerzy:
Powiat Leżański

Patronat medialny:
ZST w Leżajsku
Kurier

Organizator:
URZĄD PRACY

POWIATOWY URZĄD PRACY W LEŻAJSKU
37-300 Leżajsk, ul. Mickiewicza 56
tel.: 17 242 73 73, 240 67 20
e-mail: pup@praca.lezajsk.pl
<http://lezajsk.praca.gov.pl>

TURKI 2025

POD HONOROWYM PATRONATEM
WOJEWODY PODKARPACKIEGO
I MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

ZAPRASZAMY

27 KWIETNIA 2025, NIEDZIELA
JUBILEUSZ 10 - LECIA STOWARZYSZENIA „STRAŻ GROBOWA ŻOŁYŃIA”

**XXXI PODKARPACKA, XX OGÓLNOPOLSKA
PARADA STRAŻY WIELKANOCNYCH**

- 11:00 MSZA ŚW. W KOŚCIELE
PW. ŚW. JANA KANTEGO W ŻOŁYŃI
- 12:30 PRZEMARSZ NA STADION
„KS BŁĘKIT ŻOŁYŃIA”
- 13:30 CZĘŚĆ OFICJALNA, POKAZY MUSZTRY

PARTNERZY I SPONSORZY

PATRONAT MEDIALNY

Osteopatia i Fizjoterapia

REKLAMA PŁATNA

mgr Katarzyna Łachmanowicz

Rejestracja: + 48 514 897 850

OFERTA

BÓLE KRĘGOSŁUPA

DRENAŻ

MASAŻ

- ✓ dolegliwości bólowe kręgosłupa
- ✓ bóle stawów obwodowych
- ✓ napięciowe bóle głowy, migreny
- ✓ zgrzytanie zębami, szumy uszne
- ✓ wsparcie terapii ortodontycznej oraz logopedycznej
- ✓ terapia blizn
- ✓ drenaż limfatyczny
- ✓ masaż relaksacyjny

ZAJĘCIA ZDROWY KRĘGOSŁUP

czwartki 20:00 - 21:00

Szkoła Podstawowa
w Opaleniskach

Bank Spółdzielczy w Leżajsku
Grupa BPS

Kredyt ekologiczny

Cel kredytu:

Finansowanie realizacji przedsięwzięć polegających na zakupie oraz instalacji towarów i urządzeń ekologicznych typu:

- Modernizacja i ocieplanie oraz nabycie sprzętu zwiększającego efektywność energetyczną
- Nowoczesne środki transportu
- Nowoczesne technologie np. stacje ładowania pojazdów elektrycznych
- Automatyka i sterowanie budynkiem
- Odnawialne źródła energii / wymiana źródeł ciepła
- Inne nowoczesne urządzenia, sprzęty i technologie np. energooszczędny sprzęt AGD, domowe stacje uzdatniania wody z ujęć własnych

Dlaczego warto?

- Minimum 60 proc. kwoty przeznaczasz na cele ekologiczne, a 40 proc. możesz wykorzystać na inne cele
- Maksymalna kwota kredytu to aż 100 tys. zł
- Atrakcyjne oprocentowanie Niska prowizja

Zapraszamy do naszego Oddziału w Grodzisku Dolnym:

tel. 17 243 71 06

37-306 Grodzisko Dolne 352

www.bslezajsk.pl

e-mail: info@bslezajsk.pl

www.facebook.com/bslezajsk

Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (RRSO) wynosi: 11,46% dla następujących założeń: całkowita kwota kredytu: 25.000 PLN, okres kredytowania: 36 miesięcy; oprocentowanie kredytu: 9,85% w skali roku – wyliczone jako suma aktualnej stawki bazowej kredytu (stopa zmienna WIBOR 3M: 5,85%) i marży Banku w wysokości 4%. Równa rata miesięczna: w wysokości 804,66 PLN, łączna liczba rat: 36. Całkowity koszt kredytu 4.342,76 PLN, w tym: suma odsetek w całym okresie kredytowania: 3.967,76 PLN, prowizja od kwoty przyznanego kredytu: 1,5% kwoty udzielonego kredytu wynosząca: 375 PLN. Całkowita kwota do zapłaty wynosi: 29.342,76 PLN. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i w okresie obowiązywania umowy kredytu może ulec zmianie w związku ze zmianą stawki referencyjnej WIBOR 3M, która może spowodować, że koszty obsługi kredytu mogą wzrosnąć lub zmaleć. Zmienne oprocentowanie niesie za sobą ryzyko wzrostu wysokości raty, a tym samym całkowitej kwoty do zapłaty. Kalkulacja została dokonana na dzień 05.12.2024r. na reprezentatywnym przykładzie.